

Leto XIX. Stev. 169
DIREKTOR BORBE
VLADKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 5. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT „BORBA“ ZA SLOVENIJO

TISKOVNA KONFERENCA V DRŽAVNEM TAJNIŠTVU ZA ZUNANJE ZADEVE

Jugoslavija ne bo niti zahtevala, niti na novo popuščala v poglavitnih točkah doseženega sporazuma o Trstu

Beograd, 16. jul. (Tanjug). Predstavnik Državnega tajništva za zunanje zadeve Branko Drašković je prebral na današnji tiskovni konferenci naslednjo izjavo:

»V tujem tisku so v zadnjem času začele krožiti govorice o nekakšnih naknadnih zahtevah Jugoslavije, s katerimi baje v zadnjem trenutku ovira sklenitev sporazuma o tržaškem vprašanju.«

V zvezi s tem ponovno pišejo tudi o tem, da namerava baje Jugoslavija »izkoristiti sklenitev balkanske veze, da bi izsilila nova popuščanja od Italije glede tržaškega vprašanja«. Te vesti so docela neutemeljene.

Gre za zamenjavo slabega sklepa z dne 8. oktobra, ne pa za njegovo uveljavljenje

Spoštujejo sporazumno sprejete obveznosti — in prepričana, da bodo njeni partnerji prav tako ravnali — je jugoslovanska vlada seveda pripravljena sodelovati v reševanju vseh praktičnih, še odprtih vprašanj in ne bo niti zahtevala niti na novo popuščala v tistih poglavitnih točkah, glede katerih je bil z vidika splošne sprejemljivosti sporazum že dosežen.

Na vprašanje, ali je moč na podlagi zgoraj rečenega domnevati, da je bil glede vprašanja lokalne avtonomije Trsta dosežen

sporazum med Italijo in zahodnimi velesilami, je predstavnik državn. tajništva ponovno omenil prvi del svoje izjave.

V raznih komentarjih v tujem tisku niso prenehali trditi, da je »uveljavljenje sklepa z dne 8. oktobra osnova sporazuma, ki ga pripravljajo«.

Nikomur ni moč odrediti pravice, da po svoje in na lastno odgovornost »razlaga« posamezne dogodke. Uveljavljajoč isto pravico, navajamo tu svoje gledišče, o katerem sodimo, da ustreza stvarnosti. Sporazum ne pripravljamo zato, da bi uveljavili slab sklep z dne 8. oktobra, temveč da bi ga zamenjali.

Jugoslavija ni naknadno sprožila vprašanja lokalne avtonomije Trsta

Odgovarjajoč zatelem nekemu novinarju na vprašanje, ali je Jugoslavija naknadno sprožila vprašanje lokalne avtonomije Trsta,

je Drašković dejal, da je v izjavi navedel dejstva, ki zadostujejo, da odgovornosti za morebitno odlaganje rešitve tržaškega vprašanja ni moč zvrniti na Jugoslavijo. »Jugoslavija ni naknadno sprožila vprašanja lokalne avtonomije Trsta, katerega so brez potrebe in precej neodgovorno napihili. To vprašanje prav gotovo ni edino izmed vprašanj, katerega tuji tisk v svojih nujno samovoljnih ugibanjih ni omenil.«

Odgovarjajoč na vprašanje o komentarjih tujega tiska, da je treba po ureditvi tržaškega vprašanja Italijo sprejeti za četrto članico Balkanske zveze, je Drašković odgovoril, da mu o tem ni nič znanega. »Kaže, da ima v tem vprašanju Italija enako mišljenje kakor mi,« je dejal Branko Drašković.

»Če že tržaško vprašanje ni bilo v nobeni zvezi z Balkansko zvezo,« je nadaljeval Drašković, »razen za tiste, ki so hoteli to zvezo po vsej sili izkonstruirati in vsiliti, ima še manj z njim zvezo nekakšen pristop Italije k Balkanski zvezi. S tem, da umetno pogojno vežejo en problem z drugim, oziroma z novimi vprašanji, lahko samo pokvarijo vzdušje, ki

je potrebno za sodelovanje, in sicer celo tam, kjer je le-to zaželeno in možno. Takšna metoda je že povzročila precejšnjo škodo. V tem primeru pa je ta metoda otežkočila tako ureditev tržaškega vprašanja kakor tudi ureditev balkanskega vprašanja, dveh vprašanj, ki sta tolikšnega pomena za zagotovitev miru.

Sadovi takšne politične metode so:

Prvič, da brez potrebe zapletajo že tako težaven in občutljiv mednarodni problem, in drugič, da težave glede enega vprašanja prenašajo in da se le-te zrcalijo v vseh ostalih vprašanjih.«

Predstavnik državnega tajništva je odgovoril v zvezi z vestjo nekega grškega časnika, da mu ni nič znanega o tem, da je Turčija baje obvestila jugoslovansko vlado, da je Italija zahtevala, da bi bila soustanoviteljica balkanskega pakta.

Jugoslovanska vlada je smatrala, da bi moral i sestanek i podpis zveze slediti v roku, ki ga je svojčas najavil Stefanopolos. Res je, da so bila v zvezi s sestankom obravnavana tudi nekatera dejstva tehničnega značaja. Odgovarjajoč na razne pripombe o domnevnih »zapletih«, ki bi jih morali drugi reševati, je predstavnik Državnega tajništva dejal: »Celo če bi se pojavili »zapleti«, le-ti nikakor niso takšni, da jih članice balkanske zveze ne bi mogle same rešiti.«

Ravnanje romunskih oblasti nasprotuje normalizaciji odnosov

Na vprašanje novinarjev o slabem ravnanju z jugoslovanskimi diplomatskimi predstavniki v Bukarešti, je Drašković izjavil, da je takšno ravnanje romunskih oblasti očitno v nasprotju z normalizacijo odnosov med Jugoslavijo in Romunijo in da bo jugoslovanska vlada zahtevala ustrezna pojasnila in storila ustrezne ukrepe.

Predstavnik državnega tajništva je tudi obvestil novinarje, da bo etiopski cesar Haile Selasie prispel v Jugoslavijo najbrž že 20. julija.

SESTANKI O INDOKINI

Mendes-Franceovi razgovori z Molotovom

Predsednik francoske vlade je govoril tudi s Hammarskjöldom

Zeneva, 16. jul. (AFP). Razgovori, ki sta jih na sinočnji večerji imela Mendès-France in Molotov, niso prav nič spremenili sedanega štanja pogajanj. Potekali so v prizrčnem tonu, vendar so bili omejeni samo na Indokino. Isti argumenti so bili večkrat ponovljeni in ob slovesu je vsaka stranka ostala na svojem stališču.

Mendès-France se bo ponovno sestel z Molotovom, preden bo — bržkone v nedeljo — sestanek devetih delegacij, ki sodelujejo na ženevski konferenci.

Predsednik francoske vlade in zunanji minister Mendès-France je obiskal dopoldne v Palači narodov generalnega tajnika OZN Daga Hammarskjölda. V spremstvu članov francoske delegacije

se je Mendès-France razgovarjal z Dagom Hammarskjöldom kakih dvajset minut.

Zeneva, 16. julija. (Reuter.) Sefi sovjetske, kitajske in vietnamske delegacije so se danes

dvakrat sestali. Najprej sta se Molotov in Van Dong sestala s Cu En Lajem v njegovi rezidenici, kasneje pa so se vsi trije posvetovali pri sefu sovjetske delegacije Molotovu.

POBUDA GRSKE VLADE

Atene, 16. jul. Agencija Atene poroča: Grška vlada je sprožila pobudo, da bi dosegla sporazum z jugoslovansko in turško vlado zaradi določitve novega datuma sestanka zunanjih ministrov treh balkanskih držav na Bledu.

V uradnem poročilu grškega zunanjega ministrstva je rečeno, da je predsednik grške vlade maršal Papagos poslal osebno prijateljsko poslanico maršalu Titu in predsedniku turške vlade

Menderesu, v kateri izraža vznemirjenost spričo vesti in glasov v zvezi z odložitvijo blejske konference, ki — čeprav večina izmed njih ne ustreza stvarnosti — ustvarjajo ne žele takoj skleniti balkanske zveze.

To, zaključuje maršal Papagos, je še razlog več v prid čimprejšnjega sklicanja konference treh zunanjih ministrov in podpisa trojnega sporazuma o zvezi.

na Brionih vrača v Beograd. Med njegovim sprejemom je bil tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Aleksander Ranković.

Na ljubljanski postaji se je predsedniku pridružil tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Edvard Kardelj s svojo soprogo in tovarišica Jovanika, soproga maršala Tita, ki je bila nekaj časa v Ljubljani.

in narodni heroj polkovnik Jano Sekirnik. Približno 15 minut, kolikor je vlak stal na ljubljanski postaji, se je predsednik Tito, razpoložen in nasmejan, razgovarjal s predstavniki Slovenije. Ko je vlak krenil proti Zidanemu mostu in Beogradu, je velika množica ljudi, ki se je v naglici zbrala na postaji, predsednika Tita navdušeno pozdravljala.

K. M.

Program bivanja etiopskega cesarja

Beograd, 16. jul. (Tanjug). — Njegovo Veličanstvo Haile Selasie I., etiopski cesar, ki bo na povabilo predsednika republike Josipa Broza-Tito prisel na sedemdnevni uradni obisk v Jugoslavijo, bo prispel v našo državo 20. julija.

Cesarju Etiopije bodo ob prihodu priredili svečan sprejem. Program bivanja visokega gosta v glavnem mestu FLRJ predvi-

deva svečane sprejeme in kosila predsednika republike, cesarja Etiopije in predsednika Ljudske skupščine LR Srbije Petra Stambolice, polaganje venca na grob neznanega junaka, izročitev diplome častnega meščana mesta Beograda. Prav tako bodo v čast cesarju Haile Selasiju priredili paradi enot Jugoslovanske ljudske armade kakor tudi parado enot Jugoslovanske vojne mornarice.

Etiopskega cesarja bodo spremljali njegov sin princ Sahle Selasie, njegovi vnukinji Sabla in Soflandesta, kakor tudi minister za vojsko, pravosodni minister, zunanji minister, cesarjev osebni tajnik, cesarjev pribočnik ter šef protokola.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 16. julija 1954 ob 7: Nad severnim Jadranom se je naredilo plitvo področje nizkega zračnega pritiska, ki pa ni več vremenvotorno. Nad srednjo Evropo se zadržuje področje hladnega zraka, ki se bo počasi pomikalo proti vzhodu in ne bo imelo bistvenega vpliva na vreme pri nas. V vzhodnem delu Slovenije, na Hrvaškem in v Bosni je bilo dopoldne oblačno s padavinami na Hrvaškem. V ostalih predelih je menjajoča oblačnost, ob sreditem in južnem Jadranu ter v Makedoniji pa jasno. Temperatura je bila v severozahodnem delu med 15 in 20 stopinj, drugod do 27 stopinj Celzija.

Vremenska napoved za soboto, 17. julija. Precejšnja oblačnost z vmesnimi padavinami. V popoldanskih urah krajevne plöhe.

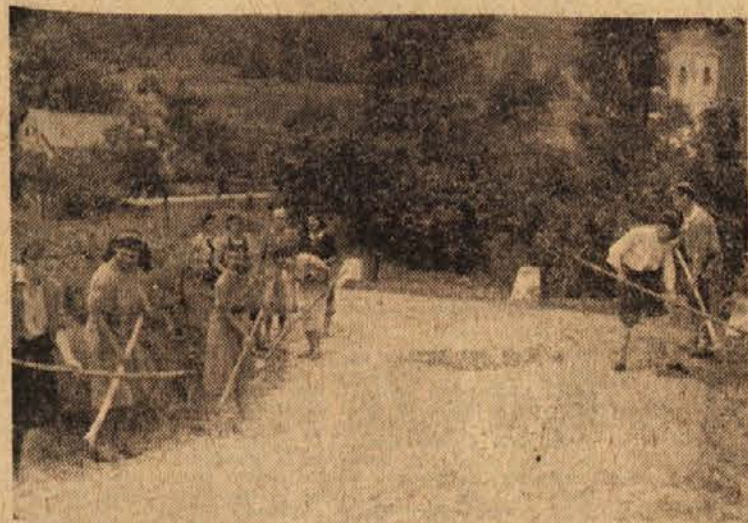
Temperatura ponoči od 8 do 13°, podnevi do 23° C. Na Primorskem ponoči okrog 18° C.

V Beli krajini se pripravljajo

V svoji vni in pričakovanju si belokranjske vasi in mesta ne privoščijo oddiha

Črnomelj, 16. jul.

Našim partizanom tako draga deželica sonca, trte, gostoljubja in junaštva, legendarna Bela krajina, se je te dni na moč razgibala. V vseh krajih, od prisojnih Gorjancev do tople Kolpe, hitijo ljudje urejevati vasi in ceste. Ponekod že vozijo mlaje. V Črmošnjicah, na pragu Bele krajine, kjer bo te dni zasvetila

Mladina iz Srednje vasi pri Črmošnjicah, ki je že od zgodnjih jutranjih ur s krampi in lopatami pri delu na cesti. Nedaleč od tod bo 21. t. m. državni sekretariat za gospodarstvo LRS odkril spominsko ploščo

elektrika, že nekaj dni stoje slavoloki z dobrodošlicami. Od tod dalje lahko srečujemo obiskovalce po vseh belokranjskih cestah in daleč od zore do trde noči skupine delavcev, zlasti mladih deklet, ki urejajo cestišča. Med njimi je mnogo prostovoljcev. Polnjivah žanjejo ljudje pšenico, ki je letos dozorela dobrih štirinajst dni kasneje kakor druga leta, drugod orjejo in že sejejo ajdo. Polje kliče pridne roke, vendar Belokranjci še najdejo čas za priprave na proslavo.

Vas Hrast pri Suhorju je bila na svoj legendarni pohod na Stamerjersko, urejajo spomeniški prostor. V Semiču se svetlikajo na novo pobeljene hiše. Ljudje, ki delajo na cesti, prijazno pozdravljajo obiskovalce Bele krajine, ki jih je te dni precej, in jim na radovedna vprašanja, kako gredo priprave od rok, odgovarjajo:

na svoj legendarni pohod na Stamerjersko, urejajo spomeniški prostor. V Semiču se svetlikajo na novo pobeljene hiše. Ljudje, ki delajo na cesti, prijazno pozdravljajo obiskovalce Bele krajine, ki jih je te dni precej, in jim na radovedna vprašanja, kako gredo priprave od rok, odgovarjajo:

22. JULIJA V ČRNOMELJ!

Temeljne smernice gospodarske politike v zveznem družbenem planu za leto 1955

Beograd, 16. julija. Zvezni izvršni svet bo te dni poslal Ljudski skupščini osnutek zveznega družbenega plana za leto 1955, ki ga zdaj sestavljajo v Zveznem zavodu za gospodarsko planiranje. V tej zvezi je predsednik Zvezne ljudske skupščine, Moša Pijade, sklical skupno sejo odborov za gospodarstvo obeh domov za 24. julij. Na njej bo ravnatelj Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Sergej Kraigher obrazložil osnutek družbenega plana za prihodnje leto.

Vsi ljudski poslanci, člani obeh odborov, bodo dobili prepis osnutka. Po seji se bosta odbora razšla, da bi lahko ljudski poslanci osnutek plana proučili. Hkrati se bo začela o njem javna razprava. Računajo, da se bosta oba odbora za gospodarstvo znova sestala 1. septembra in proučila osnutek plana. Dotlej bo tudi Zvezni izvršni svet določil svoje stališče o osnutku in bo med razpravo sodeloval s skupščinskima odboroma za gospodarstvo, tako da bodo osnutek družbenega plana za prihodnje leto lahko dokončno sestavili.

»Borba« je pred dvema dneva objavila nekatere podrobnosti iz osnutka novega družbenega plana, nanašajočega se na kmetijstvo. Danes pričujemo nekatere glavne značilnosti celotnega družbenega plana.

Značilnost letošnjega družbenega plana se ne razlikuje od lanskega. Njegove postavke slone na nadaljnjem povečanju proizvodnje, na investicijski politiki, katere cilj je dograditi začetne objekte tako imenovane ključne kapitalne graditve in onemogočiti graditev novih industrijskih objektov (izvzemši živilsko industrijo), povečati proizvodnjo potrošnih predmetov in pospeševati nadaljnje povečanje izvoza, uvoz pa nekoliko omejiti. V investicijski politiki se bo nadaljevala težnja po manjšem deležu investicij na področju industrije in po večjem na ostalih področjih gospodarstva in v družbenem standardu.

Spričo tako zasnovanega družbenega plana ni bilo moč predvideti bistvenjših sprememb družbenega proizvoda in narodnega dohodka. Po osnutku novega družbenega plana naj bi se družbeni proizvod povečal v primerjavi z letošnjim letom za 6,5%, amortizacija naj bi rasla za 7%, narodni dohodek pa za 6,7%. V okviru narodnega dohodka je predvideno povečanje potrošnega sklada za 6,4%, akumulacije in družbenih skladov pa za 6,6%.

Hud naliv

Celje, 16. julija.

Danes popoldne je bil v Celju in okolici močan naliv, ki je trajal približno eno uro. V okolici Vojnika in Višnje vasi, kjer je pred nedavnim poplavo povzročila veliko škodo, je voda poplavlila nekaj polj.

Dan vstaje v BiH

bodo praznovali v znamenju dograditve velikih industrijskih objektov

Sarajevo, 16. julija.

Ljudstvo Bosne in Hercegovine bo praznovalo letošnjo obletnico ljudske vstaje v znamenju vrste delovnih zmag. Veliki hidrocentrali na Vrbasu in Neretvi sta že dograjeni in bosta še ta mesec začeli obratovati. Koksarna v Zenici bo avgusta dala prve tone koka. Nova stavovnja poslopja v Sarajevu, Zenici, Mostaru, v Tuzli in drugih krajih so že pod streho.

Čestitke maršala Tita ob obletnici udarne brigade »Toneta Tomšiča«

Beograd, 16. jul.

Predsednik republike Tito je ob 12-letnici I. slovenske udarne brigade »Toneta Tomšiča« poslal XIV. proletarski brigadi v Ca-kovcu tole čestitko:

Prejel sem vabilo, naj prisostvujem 12. obletnici ustanovitve I. slovenske udarne brigade »Toneta Tomšiča«, brigade, rojene v krvi in ognju osvobodilnega boja, ki uživa slavo širom po naši domovini. Po zgledih njenih borcev so se ravnali in se sedaj ravnajo novi borci naše slavne ljudske vojske.

Zelo občudujem, da se ne morem odzvati vašemu vabilu, pošiljam pa pripadnikom brigade in udeležencem proslave tople čestitke in pozdrave.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Josip Broz-Tito

Proslave so se že začele

Ljubljana, 16. jun.

Vse terenske organizacije v Ljubljani že zbirajo podatke o udeležbi na glavnih proslavah letošnjega Dneva vstaje slovenskega naroda — 22. julija, ki bo v Zlebu pri Crnomlju. Hkrati pa terenske organizacije kot tudi večji delovni kolektivi pripravljajo posebne lokalne akademije in proslave v čast tega največjega narodnega praznika. »Svoboda«, društva »Partizan« in druge folklorne, športne in fizikulture organizacije se že dalj časa pripravljajo za nastope na letošnjih proslavah.

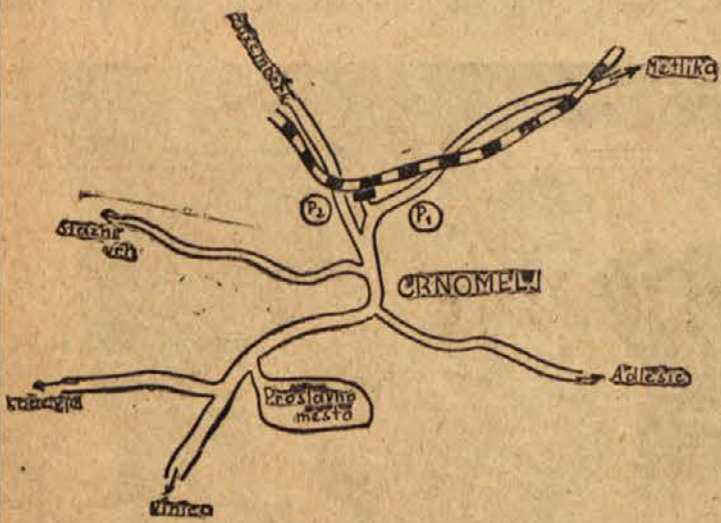
Prva akademija v počastitev Dneva vstaje je bila sinoči na terenu tobačne tovarne. S tem so se proslave 22. julija začele. Na

sinočnji akademiji je predsednik terenske organizacije SZDL govoril udeležencem o pomenu vstaje jugoslovanskih narodov, o razvoju narodno-osvobodilnega gibanja in še posebej o razvoju ljudske oblasti v času borbe in nadaljnji demokracizaciji v naši deželi, tako da danes že govorimo o samoupravnih enotah — komunah. Nastopila je »Svoboda« z Viča, mladina z domačega terena in godba Ljudske milice.

V prihodnjih dneh bodo podobne proslave po vseh terenih Ljubljane. Najbolj se organizacije Zveze borcev in SZDL pripravljajo na proslavo, ki jo organizirata Trnovo, kjer bodo odkrili spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja, ki bo v čast vsemu mestu.
K. M.

Navodila za razpored prometa ob proslavi 10-letnice SNOS in Dneva vstaje v Crnomlju

Za varen in nemoten množični prevoz udeležencev na proslavo X. obletnice SNOS in Dneva vstaje v Crnomlju je dal državni sekretariat za notranje zadeve naslednja navodila:
Za obisk proslave s cestnimi vozili so določene obvezne smeri.

Ljubljanska smer

Vozila iz Ljubljane, Primorske, Notranjske in Gorenjske vozijo po glavni cesti do Grosuplje, kjer se promet preusmeri tako, da ostane glavna cesta Ljubljana—Novo mesto—Metlika prosta za redni promet v obe smeri in za vsa vozila do Crnomlja, kjer parkirajo na prostoru pri gradbenem podjetju (P1). Osebnih avtomobilov in motornih kolesa lahko uporabljajo tudi cesto Grosuplje—Krka—Zužemberk—Semlič—Crnomelj do določenega parkirnega mesta pri tovarni Zora (P2), medtem ko bo ta cesta za tovrstne avtomobile in avtobuse zaprta.

Stajerska smer

Vozila iz Stajerske lahko uporabljajo sledeče ceste: Sevnica—Mirna—Trebneje in dalje po glavni cesti skozi Novo mesto in Metliko do Crnomlja. Krško—Brezice—Kostanjevica in preko Novega mesta ter Metlike do Crnomlja.

Osebnih avtomobilov in motornih kolesa lahko nadaljujejo pot iz Novega mesta tudi skozi Dolenjske Toplice—Crmošnjice—Semlič do Crnomlja, kjer parkirajo pri tovarni Zori.

Kočevska smer

Ceste Kočevje—Crnomelj uporabljajo vsa vozila iz Kočevja in delno iz Primorske in Notranjske ter parkirajo pri vasi Biatnik (P3) pri Kanižarici.

Hrvatska smer

Vozila iz Hrvatske lahko uporabljajo sledeče ceste: Vinica—Crnomelj, ki je uporabljajo tudi vozila iz Starega trga, in parkirajo pri vasi Biatnik (P3). Metlika—Crnomelj z parkirnim prostorom pri gradbenem podjetju (P1).

Na povratku s proslave morajo vsa vozila voziti po istih določenih relacijah v nasprotni smeri.

S parkirnih mest ne sme nobeno vozilo nadaljevati vožnje na ožji prireditveni prostor, razen vozil, ki imajo za to posebno dovoljenje s trikotnim znakom.

Ceste Grosuplje—Zužemberk—Soteska—Podturen—Semlič—Crnomelj, dalje Metlika—Crnomelj, Vinica—Crnomelj in Kočevje—Crnomelj so enosmerne, in sicer od 22. t. m. od 4. ure zjutraj do 12. ure in v obratni smeri od 12. do 20. ure istega dne.

Tovarna vozila za prevoz udeležencev na proslavo morajo prej tehnično pregledati tehnične komisije pri pristojnih tajništvih za notranje zadeve. Pri izdaji dovoljenja za prevoz udeležencev s tovrstnimi vozili se posebej določa za vsako vozilo vodja poti, ki je skupaj z voznikom odgovoren za red na vožnji.

Iz pisarne državnega sekretariata za notranje zadeve LRS

Krediti za kmetijske stroje

Beograd, 16. jul.

Narodna banka FLRJ je izdala pojasnilo, po katerem je moč dobiti investicijska posojila le za nakup tistih traktorjev, kmetijskih strojev in naprav, ki so načete v odloku Zveznega izvršnega sveta o regresu pri prodaji opreme in rezervnih delov. Krediti za električne motorje in motorje z notranjim zgorevanjem se bodo dajali samo v primeru, da se bodo neposredno uporabljali v kmetijski proizvodnji. Izjemoma bodo dovoljena posojila za nakup še nekaterih tipov traktorjev in velikih strojev.

Mladi se vedno bolj uveljavljajo

Ljubljana, 16. julija

V VIII. kolu so se partije končale: Longer — Vošpernik remi, Bavdek — Gabrovšek remi, Grosek — Levčič remi, Trampuž — Šiška 1:0, Puc — Filipovič prekl., Omladič — Guzel remi, Preinfalk — Čisar 1:0.

Dopoljne so odigrali prekrojene partije. Rezultati: Levčič — Gabrovšek remi, Longer — Gabrovšek remi, Gabrovšek — Vošpernik remi. Vodi Trampuž 6, Puc 5 (1), Guzel 5, Preinfalk, Gabrovšek 4,5, Filipovič 4 (1), Grosek, Longer 4 itd.

16. julij — dan tankistov JLA

Včeraj, 16. julija je minilo 10 let od dneva, ko je bila leta 1944 na ukaz vrhovnega komandanta tovariša Tita ustanovljena velika tankovska enota — I. tankovska brigada. To je dan, ki ga praznujemo tankisti širom po naši domovini.

Govoriti o ustanovitvi tankovskih enot ne moremo ločeno od ostalih rodov naše vojske, ker so tesno povezane z našo NOV, s snovanjem vseh rodov vojske v naši Armadi in največjem spopadu naših narodov, v ljudski revoluciji. O tem dnevu ne moremo govoriti ločeno in samostojno, ker se je v razvoju naše borbe in naše vojske, v osvoboditvi ozemlja razvijala in razpiran stal naš boj, s tem pa tudi naši tankisti. Titovi tankisti so tudi začetniki ustanovitve tankovskih enot v naši državi sploh, saj od stare Jugoslavije niso mogli podedovati nobenih tradicij, ker v njej ni bilo tega orožja, razen nekaj povsem neuporabnih tankov iz prve svetovne vojne.

Boj naših narodov se je začel brez sleherne moderne tehnike, pod okupacijo fašistične Nemčije in italijanske vojske, pod izdajstvom starega režima, moraino izpodkopene in za boj nesposobne Jugoslavije, toda pod velikim duhom ljudstva, nepremagljivega in nezumljivega ljudstva, ki sta ga organizirala in vodila naša Partija in tovariš Tito. Prve tankove so zaplenili leta 1941 boreci Užskega in Valjevskega partizanskega odreda, in jih takoj potem uporabili v boju pri Krupnju, pozneje pa tudi drugod. Kmalu so naši borec zaplenili še nekaj tankov. Sredi oktobra 1941 je nekaj tankov napadalo Kraljevo, komu niso znana junaštva narodnega heroja Save Kovačevića, ki je že leta 1942 v boju pri Grahovu in Lastovu sodeloval z zaplenjenimi italijanskimi tanki pri osvoboditvi teh mest. Krajški partizani so ob osvoboditvi Drvara leta 1941 zaplenili ustašem en tank, in ga pozneje v boju proti Nemcem in ustašem koristno uporabili.

Iz teh nekaj podatkov vidimo, da od začetka ljudske vstaje do konca leta 1941, ko je našo deželo zajela splošna vstaja, ni bilo moč vzpostaviti velike enote, čeprav je bila težnja po tem močna. Januarja 1942 je liški partizanski bataljon »Ogrižen Prica« na Ljubovo zaplenil v spopadu z italijanskimi tanki, s katerima je sodeloval v boju za Preboj in zloglasno ustaško mesto Ubino. Z osvoboditvijo Livna so naši borec med drugim zaplenili tudi dva oklopna avtomobila, in takoj je bila ustanovljena avtomobilska četa Vrhovnega štaba. Iz leta 1942 so znana junaštva naših tankistov

v Jajcu, in decembra istega leta pa junaštva našega oklopne avtomobila v boju za Kupres, kjer je bilo ranjenih vseh 12 članov posadke. V oktobru istega leta so kordunski in liške enote v boju pri Perjasi in Plaškem Klanecu zaplenili več tankov, s katerimi so pozneje sodelovale v več bojih. Leta 1942 je bilo za naše tankovske enote značilno v tem, da je nastala v večjem delu naše države možnost ustanovitve tankovskih čet in vodov in da so le ti neretno sodelovali z ostalimi enotami za osvoboditev posameznih krajev. Iz 18 zaplenjenih sovražnih tankov je bil ustanovljen tankovski odred pri Vrhovnem štabu NOV in POJ, ki je pozneje štél 4000 naših ranjencev. Iz 10 zaplenjenih sovražnih tankov je bila ustanovljena I. tankovska četa Glavnega štaba Hrvatske. Imela je važno vlogo proti ofenzivi enot, ki so osvobajale Gacko in otoško dolino, pa tudi v mnogih drugih bojih.

Ze ko so se bili bili, so se začeli težati in šole, v katerih so se učili partizanski šoferji, mehaniki in komandirji. S kapitulacijo Italije so nastali pogodi za ustanovitev tankovskih enot. Ob osvoboditvi Splita so partizanske enote zaplenile mnogo kamionov in tankov. Iz njih je bil ustanovljen I. tankovski bataljon Vrhovnega štaba NOV. Skupaj s proletarskimi, krajskimi in dalmatinskimi enotami je sodeloval v bojih za Kils in Sinj ter za dokončno osvoboditev Livna, v bojih za Duvno in za osvoboditev zloglasnega oporišča Kupresa. Vzporedno s tem bataljonom je bil ustanovljen tudi tankovski bataljon 88. Hrvatske in istočasno tudi tankovski bataljon Glavnega štaba Slovenije, ki je leta 1943 prerasel v tankovski odred s 45 tanki in 45 oklopnimi avtomobili. Ta odred je sodeloval s Cankarjevo in Prešernovo brigado v bojih za Turjak in Grčarice. Važno je omeniti, da je bila to prva tankovska enota v zgodovini in razvoju naše Armade, ki je imela v Slovenskem Primorju boje večje obsega z nemškimi tanki za obrambo svobodnega ozemlja Slovenije na drugi strani jugoslovansko-italijanske meje.

Konec leta 1943 in v začetku leta 1944 je Vrhovni štab NOV in POJ sklenil poslati večje število tankovskih voditeljev v šole v naši oporišči v Afriki, ki smo jih bili dobili sprico važne vloge naše vojske proti hitlerjanski vojni. Tov. Tito je pravilno računal, da bodo imele tankovske enote v zaključnih spopadih z okupatorjem važno vlogo.

Po končanih tečajih je vrhovni komandant tov. Tito ukazal, naj se formira I. tankovska brigada NOVJ. In to je dan, Dan tankistov JLA. Ta brigada je bila dobro opremljena s sodobno tehniko Prepeljca so jo na Vis, od koder je sodelovala v osvoboditvi otoka Brača, pozneje pa kot desantna enota pri osvoboditvi Omisla in Splita. Iz te brigade

delavce gradbeni podjetji iz Novega mesta in z Grosupelj, prav tako ima polne roke naročil črnomaljsko podjetje, vendar vsa tri ne bi bila kos delu, če ne bi pomagalo vse ljudstvo.

V Kanižarici, nekaj kilometrov od Crnomlja, preurejajo hišo ob razpotju, v kateri je v majhni pricestni sobici ležal smrtno ranjen komandant Stane. Na hišo bodo 21. t. m. vzdali spominsko ploščo. Pridno urejajo svoja naselja tudi ljudje iz Predgrada ob Kolpi, Dragatuša in Adleševca. V Adleševcah so pripravili pet mlajev in drva za štiri velike kresove. Stražnji vrh bo hkrati s spominsko ploščo državnega sekretariata za notranje zadeve in UDV dobil tudi elektriko.

V Gradcu so že vse pripravili za zvidavo spominsko ploščo glavnega odbora RK, mladinke pa pridno utrjujejo glavno cesto. Tudi Metličani ne zaostajajo, ker nočejo, da bi bil njihov kraj zanemarljiva sejmarska vas. V Jamniku in Glavici dokončujejo začetje izvirkov, od koder bo stekla voda v okoliške vasi.

Že je zadihalo praznično razpoloženje

Dostojne priprave na slavnostne dni in kar se da gostoljubnejši sprejem gostov, to je te dni poglavitna stvar, okrog katere se sučejo vsi razgovori v

Belu krajini. Ljudje ne govorijo o enem samem prazniku, marveč o praznikih. Hudo se ženejo z delom, da bi pripravili vse, kakor je treba, in prav to zbujajo v vseh in mestih prijetno praznično razpoloženje, ki ga takoj začuti vsak obiskovalec. Bele zidance v Semlički gori še čakajo, da bo gospodar stopil vanje po vino za praznike.

Vsi razgovori Belokranjcev so pretkani s spomini na junaške čase. Le kako ne bi bili! Bela krajina je zibelka partizanstva in ljudske oblasti. Deželica, ki premore komaj kakih 24.000 prebivalcev, je dala okrog 4000 borcev in bork, drugi pa so sodelovali na ta ali drug način, tako da bi skoraj vsaka belokranjska hiša zaslužila svojo spominsko ploščo.

Tem raje bomo zato prihodnji teden pohiteli v te gostoljubne in junaške kraje. Po dosedanjih podatkih se je za obisk pripravilo doslej razmeroma največ ljudi iz novomeskega, kočevskega in brežiškega okraja ter iz Ljubljane. Manj je za zdaj še podatkov o udeležbi s Stajerske, Primorske in Gorenjske. Toda te dni se pripravljajo novi in novi tisoči, marsikoga pa bo prav gotovo zgrabilo šele zadnje dni, da bo prisedel k drugim. Več tisoč ljudi bo prišlo na proslavo tudi iz bratske Hrvatske, zlasti iz Karlovca in Delnice.
M. Z.

»Popoldne bomo tudi mi pomagali,« so rekli nižješolski gimnazijci v Crnomlju, ki so bili zbrani pred šolo

so poslali 600 borcev na šolanje v SZ in leta 1945 je bila ustanovljena II. tankovska brigada. Leta 1944 je bilo leto naših tankovskih enot. V tem letu je dobila NOV več velikih tankovskih, pa tudi pehotnih, artiljerijskih in mornarskih enot, da je lahko začela končno ofenzivo za izgon okupatorja z naše zemlje. O veliki kninški operaciji, ki je postala v zgodovini borbe naših narodov klasičen primer sodelovanja vseh rodov vojske, lahko mirno rečemo, da so tanki odigrali v njej važno in odločilno vlogo za popoln poraz kninske garnizije. Z osvoboditvijo Knina je bila Dalmaacija za zmeraj osvobodena izpod fašističnih nemških in italijanskih okupatorjev.

Pozneje je I. tankovska brigada sodelovala že v mnogih odločilnih bitkah na področju Hrvatske in Hrvatske Primorja. Naposled je vrhovni komandant tov. Tito izdal generalni ukaz, naj se iz I. tankovske brigade, delov artiljerije in XX. udarne divizije ustanovi nagla udarna skupina za napade na sovražnika v zaledju in za vdor v Trst. Tu so bili potrebni silni napori, toda borec I. tankovske brigade, ki so bili skovalci gesla »Trst ali smrt«, se niso ustrašili nobenih težav. Celih 20 dni in noči so prebili v tankih in udarili globoko v sovražna zaledja. Osvobodili so Knežak in Ilirsko Bistrico, takoj potem pa Pirko. Pohaj so nadaljevali svoj znameniti pohod in 30. aprila so bili že v predmestju Trsta. Ulični boji v Trstu so bili klasičen primer nagle uporabe tankov in menadnega napada, ki je sovražnika popolnoma zmedel. Tržaška operacija je zgodovinska naloga, ki je čakala našo vojsko za osvoboditev naših bratov v Istri in Trstu in ki jo je naša vojska brez sleherne tuje pomoči častno izpolnila.

Po osvoboditvi Trsta je morala I. tankovska brigada odhiti na področje Ilirske Bistrice, da bi dokončno uničila reški garnizijo, ki je štela 25.000 moč, z manjšim delom pa je udarila proti Gorici, da bi osvobodila naše koroške brate in Celovce. Reška garnizija je dokončno kapitulirala pred našimi aliami, naši tanki pa so v splošno presenečenje vseh naših zaveznikov prevozili Julijske Alpe in prvi vdeli v Celovce.

Za svoje uspehe in junaštva je bila I. tankovska brigada večkrat pohvaljena in zaslovela je kot ena najboljših enot NOV. Tov. Tito je takoj po vojni ukazal formirati I. tankovsko armijo na čelu s slavnim komandantom, pokojnim generalnim podpolkovnikom Petrom Prapšnikom. Od ustanovitve I. tankovske armije je naša vojska hitro napredovala. Njen tankovski kader se je zelo razširil in izpopolnil. Po velikih lantskih manevrih je tov. Tito rekel: »Presenečen sem, toda presenečen v pozitivnem smislu, da so se naši ljudje v tako kratkem času naučili uporabljati tako moderno in zamotano tehniko.« Te Titove besede so naše borec in oficirje že bolj vzpodbudile, da so svoje znanje še porobili in razširili.

Dan tankistov 16. julija praznujemo v naši graditvi naše dežele, sredi razveta in dela za blaginjo. Praznujemo za ml. tankisti, z vsemi ostalimi rodovi naše vojske in z vsemi našimi narodi v dobro in blaginjo naše socialistične Jugoslavije.

Polkovnik Sekulid

ZUNANJI MINISTER DULLES JE POROČAL PREDSEDNIKU EISENHOWERJU

O RAZGOVORIH Z MENDES-FRANCEOM

Komentar o odhodu pomočnika zunanjega ministra Bedella Smitha v Zenevo

Washington, 16. jul. (AFP.) Ameriški zunanji minister Dulles je včeraj poročal predsedniku Eisenhowerju o pariških razgovorih. Visoki ameriški funkcionarji izjavljajo, da je obvestil Eisenhowerja, da mu je francoski ministrski predsednik Mendès-France zatrdil, da ne bo prišel v kapitulacijo zato, da bi zaključil vojno v Indokini. Ti funkcionarji tudi izjavljajo, da je Dulles priporočil, naj bi ZDA sprejele sleherno razumno rešitev o Indokini celo v primeru, če bi jim ne bila všeč.

Dulles je v svojem poročilu v Beli hiši in na seji Sveta za nacionalno varnost navedel naslednje točke: opomnil je predsednika in najvišje vladne svetovalce, da bi se pogajanja vendarle utegnili zaključiti brez sporazuma vzlic optimističnemu razpoloženju Mendès-Francea glede častnega premirja. Kaže, da je Dulles izjavil, da bi se morale v taknem primeru ZDA priključiti drugim državam v nagli akciji, katere cilj bi bil zaščititi ostali del jugovzhodne Azije.

Tu izjavljajo, da je Dulles na sestanku v Parizu poudaril Mendès-Franceu, da ZDA ne bodo nikdar same intervenirale v jugovzhodni Aziji, temveč samo skupaj z drugimi deželami in po poprejšnji odobritvi Kongresa. Kaže, da Dulles sodi, da so se sprejete konference z Mendès-Franceom močno izboljšali francosko-ameriški odnosi v tem kritičnem trenutku, v katerem so pogajanja z vzhodnim blokom.

New York, 17. jul. (Tanjug.) V komentarju o nenadnem sklepu ameriške vlade, da pošlje v Zenevo pomočnika zunanjega ministra Bedella Smitha, piše brata Olsov v »Washington Postu«, da je do tega, kakor tudi Dullesovega potovanja v Pariz prišlo zavoljo ultimata, ki sta

ga Eden in Mendès-France poslala ZDA. Komentatorja piše, da je ultimatum obsegal po tonu umerjene, po vsebini pa ostre grožnje, da bo v primeru, če bodo ZDA ostale ob strani zenevskih razgovorov, to znamenje odkritega razpadanja zahodne zveze.

V istem primeru bi bila druga posledica onemogočenje sleher-

nega obrambnega sistema v jugovzhodni Aziji, kar bi pomenilo prepustitev celotnega tega področja nasprotniku »na milost in nemilost«. Brata Olsov zaključuje, da je zdaj ostalo odprto samo eno vprašanje: »Če se Mendès-Franceu ne bo posrečilo doseči častnega premirja, ali bodo v tem primeru ZDA intervenirale v indo-kitajski vojni?»

DELO EKONOMSKO-SOCIALNEGA SVETA OZN

Težaven problem nerazvitih dežel

Iz govora predsednika francoske vlade Mendès-Francea

Zeneva, 16. jul. (Tanjug.) Na današnjem sestanku Ekonomsko-socialnega sveta je največjo pozornost vzbudil govor predsednika francoske vlade Mendès-Francea, ki je bil prej štiri leta šef francoske delegacije v Svetu.

Mendès-France je najprej obširno orisal gospodarsko dejavnost OZN, ne prikrivajoč, da je bilanca večidel nezadovoljiva. OZN in specializirane agencije niso izpolnile pričakovanj ob njihovi ustanovitvi. Tega pa je kriva tudi politična razdelitev sveta v dva bloka. Toda Ekonomsko-socialni svet je vzlic temu dosegel velik napredek, in sicer spričo dejstva, da je v ospredje svojega prizadevanja postavil vprašanje nerazvitih dežel. To je, je dejal Mendès-France, problem, ki ga bo imela zgodovina za največji problem naše dobe. Pri obravnavanju tega problema je Ekonomsko-socialni svet prehodil že nekaj etap in uveljavil akcijo tehnične pomoči, ki jo je treba še nadalje razvijati in povečati.

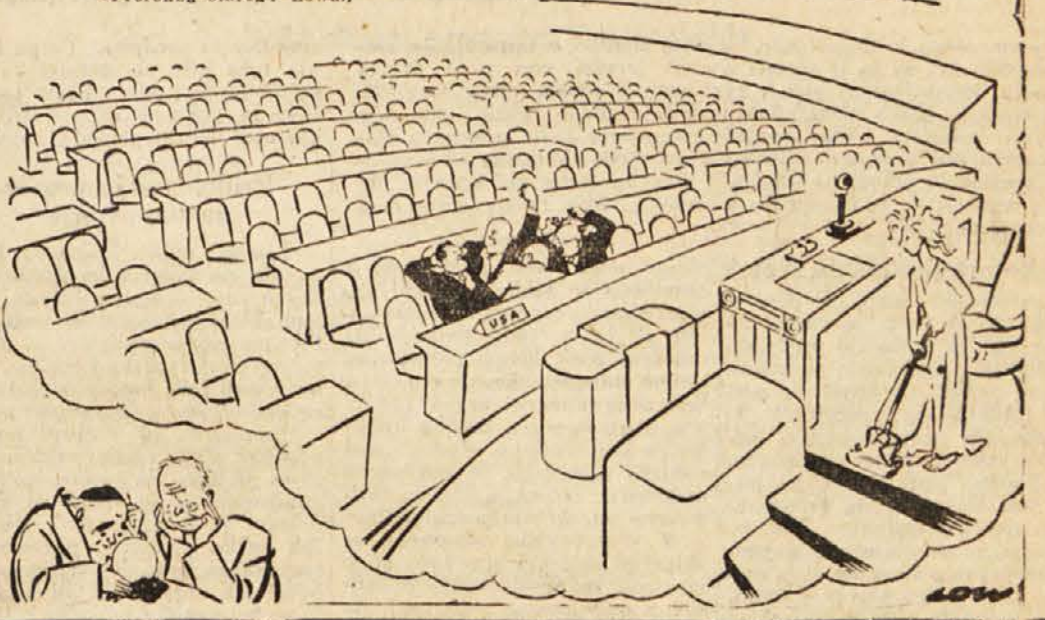
Se važnejše je po mnenju Mendès-Francea, da je Ekonomsko-socialni svet v svojih raz-

pravah prikazal svetu vso težavnost problema nerazvitih dežel in opozoril na potrebo, da ga je treba rešiti. Na koncu je Mendès-France izjavil, da bo francoska vlada, če bo uspešno rešila vprašanje miru v Indokini, stalno prispevala k pospešenemu urejanju problema nerazvitih dežel.

PREROKBA

Preroški glas: »Vidim, kako ZDA odklanjajo razgovore s sleherno deželo, ki se z njimi ne strinja glede zunanje politike. Vidim, kako prekinjajo stike s prijateljskimi državami, ki se nočejo podrediti ZDA. Vidim sestanke preurejenih Združenih narodov, na katerem razpravljajo, kako naj napredujejo sami in ali je bila dobra zamisel prepustiti terno komunistom«.

(Delo britanskega karikaturista Lowa, ki ga objavlja »Manchester Guardian« z naslovom »Prerokba starega Lowa«.)

DOGODKI V INDOKINI

HANOJU BIJEJO ZADNJE URE

Hanoi so preplavili begunci, družine vietnamskih vladnih uradnikov, pa tudi civilno prebivalstvo. V mestu je čedalje bolj čutili paniko. Primerjalni bo lahko z Berlinom aprila 1945. Neredov se sicer ni batil, ker je oblast za zdaj še čvrsto v rokah francoskih varnostnih organov. Toda ljudi se je polastil strah. Vojakom smejo dati v barih in kavarnah alkoholne pijače samo še v večernih urah. Po mestu hodijo patrulje vojaške policije, ki razganjajo skupine beguncev, kjer koli se zbero. Francoske oblasti so odredile strogo cenzuro pošte, in telefonskih pogovorov. Domačini morajo biti zelo previdni, da kakor koli ne izrazijo svojih simpatij z vietnamsko vojsko. Za vsako malenkost francoska vojaška policija domačina aretirata. Tako se Vietnamci spozumevajo večidel le z mežikanjem. Sicer pa tako vsak ve, kaj drug misli.

Neki hanojski časnik je ondan poročal o Kitajcu, ki st je v obupu s kuhinjskim nožem odrezal jezik, da ne bi več govoril. Vsi ljudje v mestu vedo, da bijejo delti Rdeče reke zadnje ure. Vsak teden, ki je še odmerjen Francozom in nacionalnim Vietnamcem v Hanoju, ne da bi izbruhnili upori ali srditi spopadi, je treba odslej v kolektaru rdeče podčrtati. »Nesmiselno je nadaljevati to vojno,« pravijo francoski vojniki. Tudi marsikateremu oficirju je videti na obrazu, da je vojne sit. Človek dobi vtis, da je večini Francozov vseeno, ali bo Francija to vojno na Daljnem vzhodu dobila ali ne. Francozi imajo v Indokini dohodke, o kakršnih doma niti sanjati ne bi mogli. Vendar pa jim je ostala ta dežela tudi po več letih biva-

nja v njej povsem tuja. Le redki verjamejo propagandnemu geslu, da gre v tej vojni z obrambo Južne Azije pred komunizmom. Večina vidi v njej kolonialno vojno, ki se je pozneje razvila v »mednarodni« trgovski posel. Marsikateri francoski vojak niti ne ve, kje je Indokina na zemljevidu, pa se mora vendar boriti na njenih tleh. In spet se množe primeri, kakor so se med drugo svetovno vojno, da se francoski vojniki sprašujejo: čemu ta vojna?

Pa tudi med nacionalnimi Vietnamci v Hanoju redko naletiš na človeka z idealizmom, potrebnim za boj in umiranje. Razočaranje se je pomešalo z nezupanjem, odkar se dogodki v delti Rdeče reke razvijajo tako hitro, da prehitvejo ukrepe na strani vietnamske vojske. Zelo težko je dobiti v Hanoju potni list. Brez podkupnine ne gre. Mnogi so že plačali za potni list 50.000 piastrov ali v našem denarju nad pol milijona. Če hoče priti človek iz Hanoja v Saigon ali Francijo, potrebuje kup denarja, ničesar pa ni moč prodati. Komur se sploh posreči dobiti potni list, mora napraviti čez svojo imovino križ. Dragoceno pohištvo ali avtomobile bi kupil kvečjemu vietnamski ministrski predsednik Ngo Dinh Diem za

svoje urade, ki so jih premestili iz Saigona v Hanoi.

Vzlic splošni negotovosti, vzlic grmenju topov pa gre življenje v Hanoju svojo pot. Nočni lokali so vsak večer nabit polni. Sampanjce, vino, žganje in pivo, vse gre dobro v denar. Na magično razsvetljenem strešnem vrhu hotela »Ritz« že ob 10. zvečer ni več dobiti proste mize. V vseh nočnih lokalih ljudje pozno v noč plešejo in orkestri povsod igrajo pesem Indokine »Blue tango«. To pesem slišiš na hotelski stregli, slišiš jo po ulicah, v porušeni vasi tik za fronto ali v nabit polni vojaški bolnišnici.

V Hanoju krožijo o položaju na fronti najrazličnejše vesti. Natanko so o njem poučeni le redki. Vsem pa zadostuje, da žive v Hanoju, da vedo, da so mesto obkolile močne vietnamske čete in da se bliža odločilen napad nanj.

Zahvala predsednika Argentine

Predsednik republike Josip Broz-Tito je prejel brzojavko od predsednika republike Argentine Juana Perona, v katerem se mu le-ta prisrčno zahvaljuje za čestitko ob argentinskem narodnem prazniku.

DANES PO SVETU

NASILJE V BUKAREŠTI

Ravnanje romunskih oblasti z uslužbenci jugoslovanskega veleposlanstva v Bukarešti je vzbudilo v naši javnosti odpor. To je razumljivo, saj je šlo za varnost življenja jugoslovanskih diplomatskih predstavnikov v tej deželi. Romunska policija, ki uveljavlja tako drastične metode, je videti, kot da ne pozna sedanjih civilizacijskih norm, niti ne določb mednarodnega prava. Več kot očitno pa je, da ne gre »za lastno pobudo« bukarošanskih policajev. V tem oziru ni moč dvomiti o odgovornosti romunskih oblasti za takšno politiko proti članom predstavništva Jugoslavije v njihovi državi.

Vprašanje je, v imenu čigavih interesov so izvedli te izpade proti jugoslovanskim diplomatom, če ne bi v imenu tistih, ki so v zadnjih nekaj letih navdihovali ustrezno politiko Bukarešte? Mar to ni spominjajoče na tisto, o čemer bi bilo treba pričakovati, da si zlasti v Bukarešti, žele, da bi mi tiste zadeve iz minulosti pozabili?

Takšno ravnanje meče temno senco tudi na možnosti, da bi normaliziral medsebojne odnose med dvema državama. Mar so možni normalni odnosi z državo, v kateri so onemogočili normalno delo diplomatskega predstavništva, v kateri nad njim izvajajo tako grobo nasilje in še več, ogrožajo celo telesni fizični obstoj posameznih njegovih članov. Razumljivo je, da se takoj vsiljuje vprašanje, ali takšni izpadi ne razjasnjujejo vprašanje, kako na drugi strani presoja problem normalizacije medsebojnih odnosov in koliko je ta normalizacija izraz trajne politične orientacije, koliko pa formalni ukrep, storjen spričo trenutnih potreb.

O vsem tem bi morali razmisliti tisti okraj Djerdapa, kajti s takšnim ravnanjem prav nič ne prispevajo k utrditvi miru na tem področju in k dejanski normalizaciji odnosov med dvema sosednjima državama.

O. Milčević

Z=A=D=N=J=E=V=E=S=T=I

DVA POMEMBNA DOGODKA V ZENEVI

Posredovanje po zastoju

Razgovor Mendès-France, Eden, Molotov pred prihodom Bedell Smitha

Zeneva, 16. julija (Tanjug.) Najpomembnejša dogodka sta bila danes na ženevski konferenci razgovor med predsednikom francoske vlade Mendès-Franceom, britanskim ministrom Edenom in sovjetskim ministrom Molotovom ter sestanek med Mendès-Franceom in šefom vietnamske delegacije Van Dongom.

Mendès-France, Eden in Molotov so se sestali noč ob 18.15 na sedežu britanske delegacije. Razgovor, ki je trajal 3 ure, se je nanašal na osnutek sporazuma za prekinitev sovražnosti v Indokini.

Po tem sestanku so objavili, da razgovori niso imeli uradnega značaja, njihov cilj pa je bil »utrditi oblike dela ženevske konference in pregled dokumentov,

ki bi jih podpisali v primeru ugodne rešitve indokitajskega vprašanja«. Sklenili so, da jutri ne bo seje, pač pa da bodo delo nadaljevali v manjših skupinah. Velik pomen prisojajo tem razgovorom zlasti ob nerodnem zastoju, ki je nastal zaradi neuklonljivega stališča sovjetskega ministra Molotova pri včerajšnjem sestanku z Mendès-Franceom. Danes pa je zavladal spet precejšen optimizem. Sodijo namreč, da je včerajšnje stališče Molotova predvsem taktičnega značaja.

Hkrati pristavljajo, da so današnji razgovori nekakšna protutež nedavnemu sestanku treh v Parizu, vendar pa so si v nečem podobni. V Parizu sta skušala Mendès-France in Eden pregovoriti Dullesa, naj popusti v svojih stališčih, zdaj pa sta prevzela isto vlogo pri Molotovu. Deloma pa je Eden prevzel posredovanje med Mendès-Franceom in Molotovom.

Francoski predstavnik je noč izjavil, da se bosta Mendès-France in Eden sestala s pomočnikom zunanjega ministra ZDA Bedell Smithom, takoj ko bo prispel v Zenevo. Bedell Smith je noč odpotoval iz Washingtona in pričakujejo, da bo jutri popoldne prispel v Zenevo.

DUNAJ — Nacionalni odbor za pomoč žrtvam poplavi je imel prvo sejo, kateri sta prisostvovala predsednik republike Körner in kancler Raab. Sporočili so, da je zaradi poplav izgubilo življenje 10 ljudi, zelo velika pa je materialna škoda. V prilogu za prebivalstvo Avstrije pravijo, da so bile to največje poplave z zgodovine države. Neposredna nevarnost je zdaj že minula in na vseh progah so uvedli normalen promet.

Fanfani namesto De Gasperija

Rim, 16. julija (Tanjug.) Na današnji seji nacionalnega sveta demokršćanske stranke so izvolili Fanfanija za generalnega tajnika stranke. Na tem mestu je bil doslej De Gasperi, ki bo odslej imel nepomembno mesto predsednika demokršćanske stranke.

Pričakujejo, da bo Fanfani uvedel načelo strogo centraliziranega organiziranja stranke, kar je doslej izvajal v svoji skupini »demokršćanske pobude«. Premoči Fanfanijevih pristavev v vodstvu demokršćanske stranke se bo najbrž izkazala tudi v politiki stranke, ni pa izključeno da bo skupina »demokršćanske pobude« zahtevala vključitev nekaterih svojih predstavnikov v vlado.

Razširile so se vesti, da bo De Gasperi prihodnje leto kandidiral za predsednika republike, če bi Einaudi opustil to mesto.

Nočne brzojavke

BUDIMPEŠTA — Zaradi hitrega naraščanja Donave je voda prodrla do središča mesta Djer. Oblasti so iz mesta in okolice evakuirale 40.000 ljudi. Na cesti Dunaj-Budimpešta je promet prekinjen. Vse bolj kritičen je položaj v Budimpešti in Mohatu.

GUATEMALA — Vojaška junta je uvedla pospešno preiskavo proti 3500 zapornikom, obtoženih »komunistične dejavnosti«. Imenovali so javnega tožila in poverili preiskavo posebni komisiji, ki bo obravnavala vsak primer zase.

NEW YORK — Stalni venezuelski predstavnik v OZN je bil izvoljen za predsednika komisije za kolektivne ukrepe.

WASHINGTON — Mednarodno sodišče ne bo več razpravljalo o sovjetsko-madžarski-ameriškem sporu v zvezi z ameriškim vojaškim letalom, ki je bilo prisiljeno v novembra 1951 pristati se na madžarsko ozemlje.

PLAVANJE

Sinoči je v hrvaško-slovenski plavalni ligi premagal ZPK Ljubljana ekipa Naprijeda s 95:79, v Mariboru je srečanje med Željezničarjem iz Karlova in domačim Branikom padlo neodločeno 68:68.

Cesar Haile Selasie

borec proti kolonialnemu zasluževanju in fašizmu

Etiopski cesar Haile Selasie je stopil na prestol 1930 in odlej je z njegovo osebnostjo povezan sodobni politični, gmočni in kulturni napredek njegove dežele. Sedanjega cesarja, ki se je rodil 1891, je znan kot državnik približno štiri desetletja. Se kot regent Tafari Nakonen je dobil naslov neguša, pri kronanju 1935 pa je prevzel ime Haile Selasie.

Potem ko je stopil na politično prizorišče, si je Haile Selasie prizadeval ohraniti neodvisnost svoje dežele, pospeševati njen razvoj in ustanoviti moderno državo iz te ustanovitve, ki je bila skoraj povsem odrezana od ostalega sveta. Haile Selasie je izvedel korenite reforme na vseh toriških družbenega in državnega življenja, na področju čelovnih in lastninskih odnosov, v delovnih in lastninskih odnosov, v vojske, pravosodja in šolstva. Boril se je proti trgovini s sužnji in naposled odpravil suženjstvo v svoji državi.

Vse te izvedene reforme ga uvrščajo med prosvetljene vladarje, ki so mnogo storili za dvig svoje države iz zaostalosti. Velikega pomena za prihodnost Etiopije je tudi dejstvo, da je Haile Selasie utrdil enotnost te dežele, v kateri je več narodnosti in ver in ki je bila prej razdeljena na pokrajine, v katerih so imeli skoraj vsi oblast v rokah posameznih rasi. Vse to so bile razne oblike boja proti fevdalni zaostalosti in za postopno demokratizacijo dežele.

Haile Selasie se je uveljavil tudi kot borec proti kolonialnemu zasluževanju in proti fašizmu. Etiopija je bila že od začetka kolonialnega prodiranja v Afriko vabljivi cilj. Okrog nje so nastale številne britanske, francoske in italijanske kolonije. Etiopija se je morala upirati pritisku z vseh strani. Cesar Haile Selasie je obiskal Rim, Pariz in London, razvil gospodarsko sodelovanje z drugimi državami, dobil kredite in trge ter sklenil razne pogodbe.

Ko je 1934 Mussolinijeva Italija izvedla agresijo proti Etiopiji, je cesar Haile Selasie prevzel poveljstvo svoje vojske in se s svojim narodom srditu upiral fašističnim osvajalcem. Pozval je tudi velesile in Društvo narodov, toda njegov poziv je ostal brez odziva.

Med okupacijo Etiopije je Haile Selasie preživel pet let v Veliki Britaniji. Že v prvi fazi druge svetovne vojne so italijanskega okupatorja pregnali iz Etiopije. Toda tedaj se je pojavila nevarnost, da bi ena velesila zamenjala drugo. Haile Selasiju se je posrečilo odstraniti to nevarnost in v tem je njegov največji državni-

Z VSEH STRANI SVETA

VIETNAM

Izmenjava ujetnikov

Vietri, 16. julija (AFP) — V kraju Vietri, 75 km severozahodno od Hanoja, so izmenjali 46 ranjenih in bolnih ujetnikov francoskih in vietnamskih obojnostnih sil za enako število vietnamskih ujetnikov. Danes naj bi izmenjali še ostalih 36 ujetnikov.

Razgovori v Trung Djiu

Hongkong, 16. julija (Reuter) — Vietnamska radijska postaja poroča, da so voditelji francoske in Ho Si Minhove delegacije nadaljevali danes v Trung Djiu razgovore o dnevnem redu prihodnjih sestankov, ki so se začeli včeraj. Radijska postaja pravi, da so doslej izmenjali na obeh straneh po 200 ranjenih in obolelih ujetnikov ter pripominja, da se bodo francoski in vietnamski častniki sestali danes popoldne v Fong Tanu v srednjem Vietnamu, da bi obravnavali podrobnosti repatriacije preostalih ranjenih in obolelih ujetnikov.

FRANCIJA

Maurice Thorez odpotoval v Moskvo

Strasbourg, 16. julija (AFP) — Vodja informbirovske KP Francije Maurice Thorez je odpotoval danes v Moskvo. Z njim je odpotovalo tudi nekaj poslancev KP Francije, med njimi tudi Georges Cogniot.

TUNIS

Aretacije

Tunis, 16. julija (AFP) — Policija je včeraj aretirala v bližini Biserte 3 osebe, ki so hranile v svojih stanovanjih orožje in strelivo. Na področju Beila so prav tako prišli dva kmeta. Neznane osebe so baje streljale na avtomobil na cesti Tunis-Biserta, približno 40 km od Tunisa.

MAROKO

Odpor v Casablanci

Casablanca, 16. julija (AFP) — Malone vse trgovine v Casablanci, katerih lastniki so Maročani, so bile danes zaprte, tako da je v nevarnosti

preskrba prebivalstva. To odprnisko gibanje so organizirali maroški nacionalisti.

AVSTRILJA

Donava upada

Dunaj, 16. julija (Reuter) — V Avstriji so začele sedaj reke, ki so se nedavno izlile iz struge, naglo upadati. Donava je na Dunaju upadla v eni uri za pol metra. Poplave pa groze sedaj Madžarski. V Zahodni Nemčiji je Donava dosegla višino, ki je doslej še ne pomniljo. Budimpeštanski radio poroča da so na področju Sigetkeza izpraznil vse vasi in naselja. V bližini Ausvanyara je voda prodrla naspje. Mobilizirali so vse delavce, ki jim je priskočila na pomoč madžarska vojska. Grozi nevarnost, da bo reka Donava na Madžarskem še narasla.

Poplavljen vas na Bavarskem

ŠIRŠE PRAVICE HIŠNIH SVETOV PO NOVI STANOVANJSKI UREDBI

RESNICA JE DRUGAČNA

Bedno življenje emigrantov v tržaškem taborišču

Nekaj podrobnosti iz nove uredbe o upravljanju

Spremenjeno in dopolnjeno besedilo uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš, ki jo je sprejel Zvezni izvršni svet pred dvema tednoma, je zdaj objavljeno v zveznem Uradnem listu št. 29. Zdi se takoj lahko začne njeno izvajanje zlasti glede izdajanja odločb o vključitvi v stanovanjske skupnosti, glede prevzema stanovanjskih hiš v upravo hišnih svetov, glede sklepanja stanovanjskih pogodb in določitve najemnin, kar bo treba vse opraviti do konca meseca, da se bo uredba v celoti lahko začela izvajati s 1. avgustom.

Široke pravice hišnih svetov

Spremembe nasproti prvotni uredbi, ki je izšla konec preteklega leta, se nanašajo predvsem na razširjenje pravic in pooblastil hišnim svetom, na katere se prenese pretežni del pristojnosti, ki so bile po prvotni uredbi pridržane stanovanjskim skupnostim in njihovim upravam. Organizacija teh skupnosti pa je prepučena ljudskemu odboru. Tudi po spremeni uredbi ostane najemnikom pravica do stanovanja oziroma do trajnega uživanja stanovanja v skladu s predpisi, pač pa ta pravica po novem besedilu uredbe ne velja za podnajemnike, ki v skladu s to spremembo tudi nimajo pravice voliti člane hišnega sveta. Pač pa sodelujejo v hišnem svetu tudi najemniki poslovnih prostorov. S posebnimi predpisi ljudskega odbora bodo urejeni odnosi med upraviteljem stanovanj in podnajemniki.

Stanovanjske hiše upravljajo po novi uredbi hišni sveti, kolikor določeni posl niso preneseni na stanovanjske skupnosti, oziroma stanovanjske uprave. Hišni svet opravlja zlasti naslednje posle: sklepa o uporabi sredstev za vzdrževanje hiše, skrbi za njeno vzdrževanje, odloča o popravilih hiše in stanovanj in s tem v zvezi sklepa pogodbe o izvršitvi popravil, sklepa stanovanjske pogodbe ter sprejema odpovedi in daje odpovedi na temelju odloka stanovanjske uprave, pobira najemnine, postavlja hišnika in nadzira njegovo delo, skrbi za racionalno izkoriščanje zgradbe in s tem v zvezi predlaga stanovanjski upravi potrebne ukrepe, rešuje nesoglasja med najemniki glede izkoriščanja skupnih naprav in do dela prispevke najemnikov za vzdrževanje teh skupnih naprav, zavaruje hišo pred požarom in opravlja vse administrativne posle.

Stanovanjske skupnosti in stanovanjske uprave

V poglavju o stanovanjskih skupnostih je važna nova določba, po kateri mora imeti vsaka stanovanjska skupnost svojo stanovanjsko upravo. Za administra-

tivne posle več stanovanjskih skupnosti se lahko ustanovi ena stanovanjska uprava. Ljudski odbor pa lahko tudi predpiše, da določene posle hišnih svetov prevzema stanovanjska uprava ali pa kak drug upravni organ LO. V tem oziru dopušta uredba ureditev po krajevnih potrebah. Stanovanjska inšpekcija je kot organ nadzorstva črtana, organ za nadzorstvo pa določil ljudski odbor.

V stanovanjske skupnosti se vključijo tiste privatne hiše, ki so zgrajene za pridobivanje dohodkov z oddajanjem stanovanj. Za take najemniške hiše pa se ne štejejo hiše z enim stanovanjem ali z dvema oziroma s tremi manjšimi stanovanji. V ostalem odloča ljudski odbor mesta oziroma kraja. Za stanovanja se v tej zvezi štejejo zaključena celota, namenjena za stanovanje, če pa je hiša razdeljena na posamezne sobe, se najmanj tri sobe štejejo za eno stanovanje. Za stanovanje se šteje tudi poslovni prostor.

Hiše izven stanovanjske skupnosti

Pogodbe o izkoriščanju stanovanj v privatnih hišah, ki so vključene v stanovanjsko skupnost, sklepa hišni svet na temelju odloka stanovanjske uprave. Hišni svet sklepa v teh hišah tudi pogodbe v zvezi z upravljanjem in vzdrževanjem zgradb. Pogodbe za uporabo stanovanj in stanovanjskih prostorov v hišah privatnih lastnikov, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost, pa sklepajo hišni lastniki na temelju odloka stanovanjske uprave, pri čemer se morajo ravnati po predpisih stanovanjske uprave. V teh hišah sklepajo hišni lastniki tudi pogodbe o upravljanju in vzdrževanju.

Privatni lastnik hiše, ki je vključena v stanovanjsko skupnost, ima pravico do dela najemnine, ki ga določil ljudski odbor. Ta del lahko presega 10% od skupne najemnine le v primerih, če privatni lastnik nima drugih sredstev za preživljanje. Lastnik hiše, ki ni vključena v stanovanjsko skupnost, ima pravico do najemnine, če sam v hiši stanuje, vendar je dolžan vzdrževati

zgradbo po predpisih. Če pa lastnik take hiše ne stanuje v hiši, določil ljudski odbor način razdelitve in uporabe najemnine, kakor tudi del, ki pripada lastniku.

Pridobivanje pravic na stanovanje

Ljudski odbor lahko predpiše pogoje, po katerih bo stanovanjska uprava skupaj s hišnim svetom sklepala najemniške pogodbe. Pri tem lahko predpiše, da posamezne stanovanjske pogodbe začno veljati šele, ko jih odobri svet za komunalno stanovanjske posle.

Razširjeni so v novi uredbi predpisi glede stanovanjskih hiš, ki so jih zgradile gospodarske organizacije ali ustanove za svoje delavce in uslužbence. V teh hišah lahko pridobijo pravico do stanovanja samo delavci in uslužbenci teh organizacij ali ustanov in se najemniške pogodbe v takih hišah lahko sklepajo samo v soglasju z gospodarsko organizacijo ali ustanovo, ki je hišo zgradila. Če delovni odnos med najemnikom in gospodarsko organizacijo ali ustanovo preneha po krivdi ali po odpovedi najemnika, tedaj mora stanovanjska uprava na zahtevo organizacije ali ustanove

dotočenemu odpovedati stanovanjsko pogodbo. Če pa delovni odnos preneha iz drugih razlogov in ne po krivdi najemnika, tedaj se najemniška pogodba odpove samo, če se najemniku zagotovi drugo stanovanje.

Distribucija stanovanj še ostane

Nova uredba določa v svojem zaključnem poglavju, da z njenim uveljavljanjem prenehajo veljati vsi predpisi, ki so z njo v nasprotju, v veljavi pa ostanejo obstoječi predpisi o dodelitvi stanovanj, in sicer vse določbe, dokler mestni ali okrajni ljudski odbor ne izda predpisov o dodeljevanju stanovanj, oziroma dokler ljudska republika ne izda splošnih predpisov o dodeljevanju stanovanj. V vsakem primeru pa morajo biti zavarovane pravice najemnikov po tej uredbi. V prehodnih določbah so med drugim zagotovljene pravice tistim stanovalcem, ki jim je bil po predpisih dodeljen del stanovanja. Posebne določbe so predpisane za hiše, s katerimi razpolagajo za svoje delavce in uslužbence posamezni uradi in ustanove (v bližini železnice, vojašnic, kaznilnic itd.). S.

Pred nekaj dnevi je Majda Puharjeva v Ilirski Bistrici preletela pismo, ki ga na željo pisca S. I. v naslednjem povzemamo: »Majda! Hočem ti napisati pismo, ki ga objavite! Nahajam se v taborišču v Trstu. Mislim sem, da bom lepše živel in več zaslužil, kar me je privedlo do tega, da sem zapustil svojo domovino. Toda preden prideš od tod v tujino, traja več let. Sedaj odpotuje ladja iz Trsta v Kanado, toda brez emigrantov, ki so jih vse zavrnil. V to državo ne morejo več emigrirati, lahko pa v Avstralijo ali Južno Ameriko. Toda nikar naj ne mislijo fantije, da je tu v Trstu lepo, in naj nikar ne zapuščajo svoje domovine. Tega prej nisem vedel, sedaj je prepozno. Tako jih misli tudi najmanj tri četrtine od teh, ki skupaj spimo, nazaj domov, le poguma nimajo. Jaz bom prvi med njimi, ki se bom vrnil. Minilo je 14 dni, odkar sem v Trstu, pa se mi zdi, da je cela večnost.

Tu je tudi dekle, stara 22 let. Čez mejo je pobegnila pred tremi leti, da bi emigrirala v Kanado. Pa so jo zavrnil in tudi v Avstralijo ne more. Sedaj se ji odpira Brazilijska. Ko sem govoril z njo, mi je jokaje rekla, da imamo, kar smo si želeli. »Ne vem, kaj me še v tujini čaka, toda če bi vedela, ne bi nikdar odšla z doma.«

Resnico o življenju prebežnikov v Trstu povedo tudi povratniki. V Juliju sta se vrnila fanta S. A. in P. S., ki sta bila nekaj mesecev v Trstu brez vsakega zaslužka, navezana na slabo hrano v taborišču. Ljudje drug drugemu krajejo vse, kar le lahko odnesejo. Pripovedovala sta, da jima je bilo takoj prve dni žal nepremišljenega koraka in zelo sta zamerila znanec, ki so pogegnili pred njima in so ju zvalili zdoma z lažnivimi pismi o tem, kako je tam vse dobro in lepo.

»Majda, upam, da se bomo v kratkem spet videli, toda mislim, da ne bom več v službi pri vaši ustanovi. Sam sem si jo zapravlil. Vendar raje opravljam doma najslabše delo, kot pa da tod stradam. Vem, da me bodo zaprli, toda to bo boljše kakor tu, kjer sem dvakrat v zaporu, čeprav grem lahko v mesto. Zato naj bo to pismo v svarilo vsem, posebno Primorcem.«

Pismo S. I. je odkritosrčno in ljudje s Primorskega, ki so ob priložnosti izleta sami obiskali tamkajšnje taborišče, so se o tem prepričali. S. I. je sovaščanu pripovedoval, kako lačni so v taborišču in da so jih hoteli poslati celo v Indokino, pa so se temu uprli. V Kanado in Avstralijo pa odseljevanja ni več in težko je priti tudi v kako drugo prekomorsko deželo. Se posebej hudo je za dekleta, je pripovedoval, ki v taborišču nimajo ločenih prostorov in jih večina zaide v prostitucijo. Tudi neka domačinka iz Ilirske Bistrice, ki je obiskala svoji dve nečakinji v taborišču, je dejala, da bi se človek nad tamkajšnjimi razmerami zjokal. Dekleta ležijo na pograjdu, brez rjuh in blazin ter imajo le dve odeji. Nove obleke na sebi pa si niso prislužile z delom.

Resnico o življenju prebežnikov v Trstu povedo tudi povratniki. V Juliju sta se vrnila fanta S. A. in P. S., ki sta bila nekaj mesecev v Trstu brez vsakega zaslužka, navezana na slabo hrano v taborišču. Ljudje drug drugemu krajejo vse, kar le lahko odnesejo. Pripovedovala sta, da jima je bilo takoj prve dni žal nepremišljenega koraka in zelo sta zamerila znanec, ki so pogegnili pred njima in so ju zvalili zdoma z lažnivimi pismi o tem, kako je tam vse dobro in lepo.

Nemara bi bilo prav, ko bi se z ysem tem problemom ukvarjali bolj kakor doslej. ZK in SZDL bi utegnili prav s pričami, ki so v Trstu same videle bedo ljudi, vplivati posebno na mlade ljudi in jih obvarovati pred odločitvijo, ki bi bila za marsikoga lahko usodna. M. N.

Ali se lahko emajlirana posoda poceni?

Posoda je pač industrijski izdelek, ki je šel na domačem in na tujem trgu zmeraj dobro v denar. Zato bi človek mislil, da trg mnogo bolj vpliva na skladnost med proizvodnjo in potrošnjo. Toda prevelike zaloge tega blaga kažejo nasprotno. Trgovci pravijo, da bi prodaja emajlirane posode malone povsem zastala, da je ne kupujejo v večjih količinah vojska, turistična društva za taborjenja in gostinska podjetja za svoje potrebe.

Toda te vrste potrošniki kupujejo v glavnem večjo posodo. Prodaja manjše posode od 5 do 8 litrov (a taka je pravzaprav za potrebe večine potrošnikov, oziroma gospodinjstev) je znatno nazadovala.

Mnogo blaga, malo kupecev

To vprašanje postaja tem zanimivejše, ker je blaga na pretek. Lahko celo rečemo, da povzroča kopičenje teh industrijskih izdelkov v skladiščih tovarn in trgovin čedalje večji zastoj v proizvodnji. Pogojem, kaj pravijo podatki o gibanju zalog.

Letos so zaloge stalno narasle. Če označimo stanje vkladniškega blaga v januarju s 100, tedaj so zaloge do marca za spoznanje padle (88%), že v aprilu pa so poskočile na 112%. Če pa primerjamo stanje zalog emajlirane posode v aprilu s količinami blaga v skladiščih v marcu, tedaj vidimo, da so se povečale za 29%. Ta težnja se je nadaljevala

tudi v poznejših mesecih. Zaradi manjšega povpraševanja po emajlirani posodi proizvajalci vže naraslim zalogam sorazmerno pada. Če primerjamo proizvodnjo posode v letu 1947 s poznejšimi leti, vidimo da ob delnem nihanju stalno pada. V lanskem letu v primerjavi z letom 1947 je padla za dobrih 63%.

Zakaj je posoda draga

V gospodarskih krogih poudarjajo, da so visoke cene emajlirane posode v tem primeru glavno vprašanje, ki ga je treba uređiti. Po mnenju strokovnjakov za to panogo industrijski proizvajalci brez intervencije države iz sedanjega položaja ne bi mogli najti izhoda. Za kakšne težave pa gre v tem primeru? Proizvajalci pravijo, da so cene pomožnih surovin za izdelavo posode dejansko največje postavke v strukturi cen teh izdelkov. Te surovine pa moramo izključno kupovati na tujem trgu, in sicer z deviznimi sredstvi, ki jih kupuje proizvajalec na obračunskem mestu po visokih tečajih. Trenutno je najtežje dobiti kemikalije, ki polno lastno ceno izdelka najbolj povečajo. Razen tega pa pravijo tovarne, da njihove obveznosti do komun niso realno postavljene, kar tudi vpliva na cene emajlirane posode.

Ali se bo kmalu pocenila?

Letos je treba pričakovati, da se bo emajlirana posoda znatno pocenila. Na podlagi postavk družbenega plana za letošnje leto bi bilo lahko pričakovati, da se bo v primeri z lanskim letom pocenila za 25%, treba pa bi bilo obdržati raven cen ustrezne plo-

čevine in uvoznih kemikalij. Ti izdelki pa se še zmeraj niso pocenili, čeprav zaloge emajlirane posode nenehoma narasčajo, pa tudi proizvodnja hkrati nekoliko pada. Po mnenju proizvajalcev bi se lahko emajlirana posoda znatneje pocenila samo, če bi bili pogoji za uvoz surovin ugodnejši. Ali pa je to vse, kar bi lahko v tem oziru storili? Morda bi tudi proizvajalci lahko pripomeli, da bi to vprašanje kmalu in kar najugodnejše uredili. Na takšno misel pride človek najbolj spričo okoliščine, da izdelovatelji pri nas emajlirano posodo samo dve podjetji, da torej ne gre za monopolistični položaj celjske tovarne in tovarne »Gorlice« iz Zagreba. R. B.

NOVI PRIROČNIKI

Ljudske odbore, gospodarska podjetja, zavode, urade, ustanove in posameznike opozarjamo na

PRIROČNIK ZA STROKOVNE IZPITE USLUŽBENCEV DRŽAVNIH ORGANOV

Študijska knjižnica vsebuje v skladu z izpitnimi programi ter do sedaj izdanimi pravnimi predpisi za splošni del strokovnega izpita snov iz organizacije in delovnega področja državnih organov, iz upravnega in upravnokazenskega postopka ter upravnih sporov, glavna načela o gospodarskih organizacijah in družbenih službah, o uslužbenih državne administracije in delovnih razmerjih in o socialnem zavarovanju. Negopredljivo pripomoček za uspešno pripravo na izpite je predvsem namenjen uslužbenecem z nižjo in srednjo strokovno izobrazbo ter vsebuje tudi vi-re, ki jih je treba v pripravi za izpit črpati. Cena 190 din.

Izšla je tudi bogato ilustrirana, po najnovejših izsledkih umnega kmetijskega izpopolnjevanja knjiga

UVOD V KMETIJSTVO

V zgoščeni obliki so obdelane vse lastnosti oziroma klimatske prilike, kemična sestava snovi, sestava tal, gnojenje, fizikalne lastnosti, temperatura, izsuševanje, obdelovanje tal in podobno. Poseben del je namenjen proizvodnji rastlin. Obdelanih in krmskih rastlin, kolobarjenje in plodored, vloga travništva in pašništva in konserviranje krmne. Pomembno je poglavje o razmnoževanju, cepitvi, sajenju, negi in posajevanju sadnega drevja ter o obratovanju in predelavi sadja, dalje vinogradništvo in

umno kletarstvo, škodljivci žuželke in glivične bolezni. Olshečen zaključni del knjige obravnava strojni živali, sestavo krmne in njeno prebavljivost, rejo in plemenitih konj, govedih, prašičev in ovc priznanih plemenških vrst, dalje priručnikarstvo in čebelarstvo itd. Vse gradivo ponazarjuje bogat ilustrativni material z nad 270 slikami, diagrami in zemljevidi, na kraju pa pregledno stvarno kazalo. Cena 530 din.

LEKSIKON KRAJEV, NASELJ IN ZASELKOV LRS

Ta leksikon bo tembolj pomemben, ker bo takorekvo po skoraj polstoletju nudile vpogled v gospodarsko in socialno strukturo velikega dela prebivalstva iz leta 1948, za vsako območje oziroma okraj podatke o površini, številu in socialni strukturi prebivalstva, o upravi, šolstvu, železniških postajah in pošti, o nadmorski višini itd. To bo naš prvi priročnik po vojni, ki bo združeval praktične podatke za vsakdanjo rabo o vseh naseljih velikega dela slovenskega narodnostnega ozemlja. Na kraju bodo splošnemu delu leksikona dodani še statistični podatki o šolah in učencih, o zdravstvenih ustanovah, železniških postajah, poštah, planinskih postojankah itd. Knjigo bodo pozivile tudi lepe pokrajinske slike in slike naših razvijajočih se industrijskih podjetij. Izšla bo predvidoma iz knjigovodstva v septembru 1954.

URADNI LIST LRS:
Ljubljana, Erjavčeva 11a,
poštna predal 336

GOSPODARSKI IN KULTURNI PROBLEM INDUSTRIJSKIH CENTROV

OB RAZVOJU NAŠE INDUSTRIJE ne sme zamreti kulturni odnos do prirode

Prirodo je mogoče zaščititi pred sajami, prahom in plinom iz tovarniških dimnikov

V dolini Save od Zagorja proti Zidanemu mostu se je Industrija močno koncentrirala. Dim iz zagorskih apnenic, trboveljske cementarne in električne centrale ter iz hrastniške kemične tovarne se dan za dnem zgoščuje v oblak, ki leži nad tesno dolino.

Pobočja na obeh bregovih Save so bila in so deloma še danes obrasla z gozdovi. Vegetacija doživlja tudi zanimiv prirodni proces. Raslinstvo se ne more prilagoditi sprosto industrijske nastali atmosferi in poglavitizacija nastali atmosferi in poglavitno drvevne vrste Smreka, ki je najmanj odporna proti plinom, se posušila, črni bor se še nekako upira, a vidno zaostaja v rasti. Od listovcev je bukev tista, ki se poslavljala iz teh predelov, javor ji sledi, le črni gaber se še dokaj uspešno upira. Ponekod je dreveje že popolnoma izginito, ostalo je le še grmovje, ki pa tudi že hira. Čim bliže tovarniškim dimnikom, toliko redkeje je.

Biolog je jasno, kam vodi ta proces. Najprej bodo izginita drevesa, potem grmovje, trava in končno bo vsa rastlinska odelja izginita in bo ostal goli kamen. Okrog mežinskih rudnikov, kjer so svileni plini proces propadanja rastlinstva le še bolj pospešili, je že tako v Savski dolini bo odmiranje trajala nekoliko delj, a konec bo enak.

Pokrajina med Zagorjem in Zidanem mostom bo opustošena, vse življenje bo zamrlo, le človek bo ostal, ker je onod njegov kruh. A še njegovemu zdravju bo to ozračje zmeraj bolj škodilo.

Mar naj tak gospodarški račun velja tudi za nas? Predvsem ima ta račun nekatere tehnične napake: nečisto ozračje škoduje ljudskemu zdravju, povečuje stroške za zdravstvo, zmanjšuje storilnost delavcev, ki živa v takem kraju.

Tudi ne smemo pozabiti, da teče onod naša najvažnejša železniska

proga. Neposredno nad progo se dvigajo strma pobočja. Vsak kamen, ki se odvali, mora pasti naravnost na progo. Zdi se pobočja še zavarovana z rastlinsko odelo, ki zavira huščo erozijo. Ko bo pa rastlinstvo izginito, bodo potrebne neprimerne dražje gradbe, da se zavaruje promet. Pravzaprav bi bila železnica najbolj zaželeno terasirana na tem, da doseže zaščito gosda nad progo, prizadeta pa je tudi vsa javnost, vse gospodarstvo.

Ko smo krenili na pot industrijskega razvoja, moramo močno razviti tudi kulturni smisel za prirodo, da ne bomo postali hlapci in žrtve lastnih tovarn. Dr. inž. R. Pipan

Zasavske zgodbe iz velikih dni

Pred kratkim so rudarji v Zasavju praznovali svoj praznik. Njih življenje je zvezano z mnogimi revolucionarnimi dogodki, ki so se v zadnjih desetletjih kakor po naključju zapovrstjo odigrali v Juliju. Pred dobrimi dvajsetimi leti so v Hrastniku začeli štirimesečno stavko, štiri leta kasneje herojsko gladovno stavko, leta 1941 so doživeli okupatorsko razseljevanje vseh svojih zavednih ljudi, leto pozneje je padlo njihovih 30 talcev, dve leti pozneje je Slandrova brigada minirala železniški most in pognala okupatorja v beg.

Iz vsega dogajanja v zadnjem obdobju zasavske kronike bomo v naslednjih zgodbah nazivali spomine naših ljudi, ki pričajo o junaštvu revirskih delavcev in njih veliki domovinski ljubezni.

PRVI PARTIZANSKI UDAREC

Tudi v Hrastniku je okupator koj po prihodu organiziral »Werksschutz« (obratno stražo), ki naj bi varovala premogovnik in druge industrijske obrate. Stražarji so bili dobro oboroženi ter so noč in dan bedeli na svojih betonskih postojankah.

NA DVORIŠČU MARIBORSKEGA SODIŠČA

Bilo je 1. oktobra 1942. Celice sodnih zaporov so bile polne izmučenih in izčrpanih ljudi. Nemo so zrl v strop in čakali konca. V mislih se tih postavljajo ob domačih. Vsak ropot, vsak šum jih vznemirja. Ko zaroližajo ključne ključavnice, se topo zazro v vrata: Kdo pojde prvi? Na grozno vprašanje odgovora ni bilo.

Pozno popoldne nas je iz otoplosti vrglo vpitje in ropot na dvorišču. Nenavado za grobno tišino, ki so jo pretrgali le gestapovci s svojim surovim kričanjem. Kljub najstrožji prepovedi se je ena izmed deklet vzpela na lino in se ozirala na dvorišče. Še tisti hip je omahnila in v grozi skrila obraz na dvorišče. Z vročimi očmi smo se zgrnile okoli nje. Pretrgano nam je naslikala podoba z dvorišča. Okrog velike kupa žagovine so bile zložene krste, v katere so kaznjenci nakladali svežo žagovino. Krste so potem polagali ob steno, ene zraven druge. V hipu nam je zastala kri. A že smo se zavedeli: če bomo umrli, bomo za pravico, za domovino za svobodo slovenskih ljudi!

Med žrtvami so bili tudi Hrastničani: Slavko in Martin Zalezina, Ivan Jagodič, Slavko Smodič in Viktor Senica.

NAPAD V BOBNU

Lepega decembrskega dne sem se plazil za skalami Jelovec v Bobnu. Skrit za cesto sem nestrpno čakal, kdaj pride nemška patrulja, da jo presodim. Debelo uro sem se tiščal za skalo, ko je stopil izza ovinka prvi. Za njim so previdno stopili naslednji, oprežni, s puškami v rokah. Še bolj sem se stisnil v skale. Dvajset jih je bilo, s puškami, brozastrelkami in dvema mitraljezoma. Bilo je točno ob petih popoldne. Ko se je do kraja zmračilo, sem se izvil iz skrivališča. Vso pot sem ponavljal: dvajset z dvema mitraljezoma.

Naslednjega dne se je šest partizanov previdno bližalo kraju, ki se mi je zdel najpripravljenji za napad in umik. Z debelimi šalami na račun Svabov smo si preganjali čas. Bilo je že o prvem mraku, ko opazim po Bobnu navzdol prve Svabe.

OBISK PRI »BATI«

Jesen nas je stiskala po hostah. Pod ravnim obvalom je žumelo zlatorumenno listje. Z rosnih livad in logov so se dvigale megle v hrib. Lagodno smo se gredli na skalah, kadar je posijalo sonce, strmeli v ožarjene planine in v bela domačije po hribih in gričih. Zvečer smo se domeni za »obisk« v Hrastniku.

(Konec prihodnjil)

KULTURNI OBZORNIK

MARIBORSKO GLEDALIŠČE JE ZAKLJUČILO SEZONO

Pretežno sodobna dela IN PREDNOST TUJIH PRED DOMAČIMI AVTORJI

Kakor povsod drugod v Jugoslaviji, je tudi mariborsko gledališče v začetku tega meseca zaključilo letošnje sezono. Če sem dosleden, se je pravzaprav poslovila od svojih gledalcev in ljubiteljev le Drama, medtem ko bo Opera delata še naprej, na prostem, v času Mariborskega tedna. Toda to je že izven rednega programa. Dejansko so se vrata Talijanskega hrama za to sezono že zaprla.

Nekaj »suhoparnih« številk

Skupno je mariborsko gledališče uprizorilo v tej sezoni 23 opernih in dramskih del, ki so šla prek odra v 245 predstavah, od tega 123 opernih in 122 dramskih. Samo dramskih del je bilo uprizorjenih deset (od tega dve ponovitvi iz lanske sezone: Molière: »Sola za žene« in Budakov »Metež«) ter ena mladinska igra (Bilovec: »Alenka išče srečo«).

Velik uspeh zagrebškega Simfoničnega orkestra v Gradcu

Zagreb, 16. jul. — Včeraj so se vrnili v Zagreb člani Državnega simfoničnega orkestra, ki so sodelovali na glasbenih letnih igrah v Gradcu.

Zagrebški glasbeni umetniki so v Gradcu dosegli velik uspeh. O tem najbolje pričča dejstvo, da so na zahtevano poslušalcev po končanem programu izvedli še Dvojakov ples. Po koncertu je zagrebške glasbenike sprejel namestnik pokrajinskega poglavarja za Stajersko g. Tobias Udir, ki je v pozdravnem govoru izrazil radost spriče čedalje večjega razvijanja dobrih sosednjih odnosov in kulturnega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo.

Iz pisanja graških časnikov je videti, da je uspeh Državnega simfoničnega orkestra prekosil celo glasbeno raven slovite Münchenske Filharmonije, ki je na tem festivalu privedla dva koncerta. Glasbeni kritiki so poudarili, da naše glasbenike odlikujeta zlasti preizčnost in temperamentnost.

Na mednarodnem študentskem gledališkem festivalu, ki bo od dne 30. julija do 7. avgusta v Erlangenu (Zahodna Nemčija), bodo iz Jugoslavije sodelovali študentje ljubljanske Akademije za igralsko umetnost. V okviru festivalskega programa bodo ljubljanski študentje uprizorili drugo dejanje Čankarjevega »Pohujšanja v dolini Sentflorjanski«, prvo dejanje Kriteževе drame »V logoru« in »Monologe« Jeana Cocteauja.

Kaj pravi nemška kritika o našem filmu »Hiša na obali«

Film je bil posnet lansko poletje in jesen v koprodukciji Bosna-filma in J. Arthur Ranka v nemškem jeziku. Nedavno je izšla ocena tega filma, ki jo navajamo v izveščku:

Južna pokrajina pod vročim soncem ni sama po sebi dovolj močna, da bi, četudi s pomočjo pustolovskijske morske obale in romantičnih mest na obali, mogla pričarati filmu pravo filmsko vzdušje.

Mož za kamero Walter Partsch je naredil vse, kar je bilo mogoče, in prinesel na platno vzdušje pokrajine. Posrečile so se mu očarljive slike. Prav pa bi bilo, če bi imela zgodba, ki je sama po sebi zelo zanimiva in nasičena s konflikti, vendarle vsaj nekoliko južnjaškega temperamenta. Toda režiser Kosanović je zapadel utvari, da je mogoče doseči filmski tempo samo z zelo kratkimi in ostro prizrežanimi montažnimi scenami. To, žal, ni tako. Dejanje je vedno iznova pretirano, a napetost v publiko se prav tako preveč. Južnjaški ogenj vzplapolja kvečjemu v nekaj dobro fotografiranih plesih, sicer pa ostane zgodba nekam slabokrvna.

Je to ljubezenska zgodba zdravniška med še razmeroma

V filmu »Hiša na obali« igrata Bert Sotler in Nadja Poderegin

Prizor iz Kreftove »Velike puntarije« v uprizoritvi Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru

kov »Metež« ter mladinska igra »Alenka išče srečo«. V Operi smo videli dve domači deli: Foersterjev »Gorenjski slavček« ter Hrističev balet »Ohridska legenda«.

Razen tega je treba še omeniti gostovanje Drame v ljubljanskem Mestnem gledališču z italijansko ljudsko igro »Neapeljski milijonarji«, kar je Mestno gledališče v Ljubljani vrnilo z gostovanjem v Mariboru. (»Lisistrata« in »Dogodek v mestu Ghogli«.) Stovilna so bila tudi gostovanja domačih in tujih pevcev ter dirigentov in režiserjev v Operi in Drami.

Drama
Repertoar mariborske Drame je letos v glavnem plaval v vodah sodobne svetovne operne literature. Na sporedu je bil Mascagni's »Cavallero rusticano«, Puccini's »Gianni Schicchi«, Verdi's »Rigoletto« in »Traviato« (ponovitve), Puccini's »Bohemos«, Čajkovski's »Jevgenij Onjegin«, Massenet's »Werther«, č omenjena Dvořakova »Rusalka« (ponovitve) ter prav tako še imenovani dve domači deli: Foerster »Gorenjski slavček« in Hrističev balet »Ohridska legenda«.

V okviru svojih zmogljivosti je mariborska Opera tudi letos dostojno reprezentirala glasbeno-gledališko življenje Maribora, industrijskega in kulturnega centra severovzhodne Slovenije.

Opera

Opera se je v svojem repertoarju tudi letos poslužila standardnih del svetovne operne literature. Na sporedu je bil Mascagni's »Cavallero rusticano«, Puccini's »Gianni Schicchi«, Verdi's »Rigoletto« in »Traviato« (ponovitve), Puccini's »Bohemos«, Čajkovski's »Jevgenij Onjegin«, Massenet's »Werther«, č omenjena Dvořakova »Rusalka« (ponovitve) ter prav tako še imenovani dve domači deli: Foerster »Gorenjski slavček« in Hrističev balet »Ohridska legenda«.

Festival in likovna umetnost

Letošnji festivalski dnevi so v glavnem posvečeni umetniškim prireditvam: gledališkim predstavam, koncertom, folklornim baletnim nastopom in razstavam. Razen Turistične razstave v bivši »Emoni« in poleg Razstave slovenskih zemljevidov v Narodni in Univerzitetni knjižnici je vključenih tudi več likovnih umetnostnih prireditev.

Festivalski dnevi so se začeli dne 29. julija v Narodni galeriji z otvoritvijo reprezentativne

zgodovinske razstave »Klasicizem in romantika na Slovenskem«. Razstava vzbuja splošno pozornost in priznanje obiskovalcev, saj v skrbno izbranem pregledu nazorno prikazuje razvoj slikarstva od leta 1800 pa do 1870. Posebno privlačnost predstavljajo portreti znamenitih sodobnikov, kakor Prešerna, Čopa, Primičeve Julije, Stanka Vraza, dr. Crobatha in njegovih, ljubljanskega župana Ambroža, škofa Wolfa in cele vrste drugih osebnosti iz tega časa. Na razstavi je cela vrsta slik, ki še nikdar niso bile razstavljene v Ljubljani, tako da je podoba te dobe mnogo jasnejša in popolnejša.

V Jakopičevem paviljonu je obiskovalcem festivalskih slavnosti na razpolago zanimiva razstava slik, kipov, zlasti pa čudovitih risb in grafik Nikolaja Pirnata, borbenega satirika in naprednega kronista let med obema vojnama in izpod okupacije. Razstava je vredna obiska, saj predstavlja življenje naših inter-nancev, partizansko borbo in slike iz dobe pred izbruhom zadnje vojne, ko je nacizem že divjal glavo.

V Moderni galeriji pa je odprta velika retrospektivna razstava grafičnih del hrvaškega slikarja Tomislava Krizmana. Ta izredno pisana razstava prikazuje plodove Krizmanovega dela iz dobe pol stoletja.

dobno svetovne odraše literature. Izjemi sta bili pravzaprav le Shakespearo z »Benoškim trgovcem« ter Kreftova »Velika puntarija«. Sicer pa so bili zastopani moderni svetovni dramatik, kakor n. pr. Anglež Al-dous Huxley z dramo »Strup« (»Glo-condin smehljaj«), Francoz Georges Roland s komedijo »Obdelujemo v mi-ru svoje vrtove«, Italijan Eduardo de Filippo z igro »Neapeljski milijonar-ji«, Amerikane Hugh Herbert s komedijo »Vsakih sto let«, letos umrli

Avstrijec Raimund Berger z »Balado o golem možu«, in končno še tri »internacionalne« enodejanske: Bernard-Luc: »Poslednja noč«, Syngue: »Senca v globeli« ter Treves: »Don Juanovo pismo«. To je celotna slika letošnjega repertoarja mariborske Drame. Lahko trdimo, da je bil zanimiv, mnogostranski, vsebinsko in oblikovno kva-liteten, da se je dotaknil različnih osebnih in obščinskih odnosov in aktualnih problemov, ki vznemirjajo sodobni svet. S te strani zasluži vod-stvo mariborske Drame vse prizna-nje. Preusmeritev na domača dela pa bo, upamo, sledila v bodočih sezonah.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

Tudi v ostalih pogledih, režijskem, igralskem, inscenacijskem, je bil, vsaj v primeri z domačo sezono, storjen po-memben napredek. Tudi nekaj na no-vo angažiranih igralcev je letos uspešno opravilo svoj debut.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

DRŽAVNO PRVENSTVO V TENISU

MALO LEPIH IGER

Bačo skoraj premagal Panajotoviča

Prvenstvo prehaja v zaključno fazo. Pri članskih je prišlo že do finala, v drugih kategorijah pa igrajo partije iz osmine in četrtfinala. Presenečenj v glavnem ni bilo. Tisti, ki so bili tudi lani na vrhu našega tenisa, še vedno zmagujejo, resda ne vedno tako prepričljivo in zanesljivo.

RIZVANBEGOVIC PRESENEČE. NJE, BAČO PA V FORMI
Lahko bi rekli edino to, da je presenetljivi mladi Zagrebčan Rizvanbegović. V vseh kategorijah, v katerih je nastopil, je prišel dlje, kot je bilo pričakovati. V I. kolu članov je premagal Jakšiča s 6:4, 6:4, zatem Ružiča s 6:1, 4:6, 6:1, v osmini finala pa je izgubil proti Jagrecu s 6:3, 6:4.

Lep uspeh je mladi Rizvanbegović dosegel tudi v igri mladincev od 21. leta. Z zmago nad Škrbičem 6:2, 6:4, so je uvrstil v osmino finala. Lep tenis igra, zelo je borben.

Včeraj popoldne je malo manj-kalo, da bi prišlo do največjega pre-senečenja prvenstva. Vedeli smo, da je Bačo v dobri formi, nihče pa ni domneval, da je sposoben dobiti dvo-boj proti Panajotoviču. Bačo je bil na pragu zmage. V tretjem nizu je imel match žogo in če bi bil takrat malo bolj hladnokrven, bi zmagal.

Na dosedanjem tekmovanju je bilo malo lepih partij, zato pa se odlikuje nekaj dvobojev po drama-tičnosti in dinamičnosti. Takšen je bil dvo boj med V. Rističem in D. Rističem. Vojta Ristič je imel 12 match žog, vendar se je njegovemu velikemu mlajšemu nasprotniku vse-lej posrečilo izenačiti. Naposled se je po dolgotrajni borbi starejšemu po-srečilo zmagati.

Eden izmed doslej najbolj dina-mičnih dvobojev je bil odigran pred-večerašnjim v okviru zvezne teniške lige med Bačom in Nikoličem. Čeprav je Nikolič v tretjem nizu vodil 3:1, se je Baču posrečilo dobiti ta niz

s 6:4, s tem pa tudi končno zmago. Tega uspeha mladi Bačo ni po-movil večeraj proti Panajotoviču. Pri-nis je dobil s 6:4, drugega je izgubil z 2:6, v tretjem pa je vodil 5:3. Pri stanju 5:4 in razlikah v poenih 40:30, je Bačo lahko žogo poslal v mrežo in zatem izgubil tudi ta gem. V nasled-njem gemu se je Panajotoviču posre-čilo, čeprav je Bačo vodil s 40:0, do-biti, kakor tudi naslednjega in si za-gotoviti vstop v četrtfinale.

BREZ CRNADAKOVE
Genčičevi tudi letos lepo kaže, da bo osvojila državno prvenstvo med mladinkami. V polfinalu so se razen nje uvrstile še Managurska, M. Krsti-čeva in Martinceva.
V kategoriji članic ni jasno, kdo bo osvojil prvo mesto. Dolgoletna državna prvakinja Marica Crnadakova ni mogla sodelovati na tem prven-stvu in brčkone bo prvakinja ena iz-med naslednjih igralok: Laszlo, Zama-nja, Bačkor ali Židovec.

REZULTATI

Četrtfinale mladincev do 16 let.
Hrbud — Krstič 6:0, 6:3, Jovanović — Kasap 6:8, 6:4, 6:4, Miletič — Erg 6:3, 6:2; mladinci do 18 let: Jovanović — Žilčić 6:3, 6:2, Miletič — Erg 6:2, 9:7, Miškec — Urančič 6:4, 6:3, Pav-lovič — Fihler (brez boja), Šušter — Armenulič 6:2, 6:3, Lavronič — Ka-sap 6:2, 6:2, Lovrca — Senčar 4:6, 7:5, 6:1; mladinci — četrtfinale: Ma-nagurska — Lj. Krstič 6:3, 6:3, M. Krstič — Milojkovič 6:2, 6:1, Martinec — Lovrca 4:6, 6:1, 6:2, Genčič — Pe-trovič 6:2, 6:3; članice četrtfinale: Bačkor — Rajković 6:0, 6:4, Zamanja — Winterhalter 6:2, 6:2, Židovec — Petrovič 6:1, 6:1, Laszlo — Petrovič 6:4, 6:4 — mladinci do 21. leta: Jagec — N. Todorovič 6:0, 6:2, Mijuškovič — Ogrin 6:1, 6:2, Bačo — Rataj 6:2, 7:5, Keretič — Dž. Todorovič 6:3, 6:1, Tomljanovič — Bergant 6:2, 6:2, Rizvanbegović — Škrlič 6:2, 6:4, Nešič — Djurič 6:0, 6:0.
Člani: Pralada — Sarič 6:3, 6:0, Laszlo — Mijuškovič 6:1, 6:3, Legen-štajn — Hranilovič 6:2, 4:2 (Hranil-ovič je predni igralec), Panajotovič — Bačo 4:6, 6:2, 7:5, Plečević — Popović 7:5, 6:2, Jagec — Rizvanbegović 6:3, 6:4, Nikolič — Pavlovič 6:4, 7:5, Pe-trovič — Keretič 6:3, 6:4.

NOV EVROPSKI REKORD

Nilsson preskočil 2,10 m
Goeteborg, 16. julija — Šved Nil-sson, ki je 9. julija dosegel evropski rekord v skoku v višino z 2,05 m, je večeraj na neki lahkoslovenski priredit-vi kar dvakrat zrušil ta rekord, prvič z 2,06, drugič pa celo z 2,10.

Nov svetovni rekord madžarske šfete

Budimpešta, 16. julija — Madžar-ski atletski so v štafeti 4 x 1500 m zru-šili svetovni rekord, ki ga je doslej imela angleška štafeta. Moštvo »Hovoda« je doseglo nov rekord s časom 15:21,2.

RAZGOVOR S ŠESTKRATNIM SVETOVNIM PRVAKOM

„Že dve leti nismo bili poraženi“ je izjavil trener turške reprezentance v rokoborbi

Turški rokoborci so nedavno osvo-jili naslov ekipnega svetovnega prvaka v rokoborbi svobodnega sloga. To prvenstvo je bilo v Tokju. Zeleni smo se razgovarjali s kakim udeležencem tega tekmoovanja, toda zvedeli smo, da v reprezentanci, ki bo danes nastopila proti naši reprezentanci, ni nobenega rokoborca, ki je bil v Tok-ju. To je povsem druga mlajša ekipa.

Jašar Douglu že dve leti trenira turške rokoborce in kot nam je san-dejal, v tem času Turki niso izgubili nobenega dvoboja. Douglu je šestkratni svetovni prvak v različnih kategori-jah in stilih rokoborbe. Prvič je postal prvak 1946 v srednji, zadnjič pa 1951 v težki kategoriji. Tedaj je opus-til aktivna tekmoovanja in postal trener.

»V naši deželi, je dejal Jašar Douglu, »je rokoborba tako priljubl-jena, da ne moremo natančno dog-nati, koliko je aktivnih tekmovalcev. Glavno pozornost posvečamo svobodnemu stilu, ki ga ni moč isto-veliti z ruvanjem naših pobalnov, vendar se v marsičem razlikuje od klasične grško-rimske rokoborbe. Kot veste smo osvojili prvenstvo v Tokju, tretji pa smo na svetu v grško-rimski rokoborbi.«

»Toda čeprav nimamo toliko tek-movalcev klasičnega sloga, je na-dajeval Jašar, smeniti, da Rusi in Švedi niso mnogo pred nami — oni pa so najboljši. V prostem slogu nas za-zdaj ne more nihče ogroziti. Ja-pojeci so dobri, vendar nam niso prvi partnerji. Za zdaj niramo nasprotni-ka...«

Danes Jugoslavija : Trejča

Danes bo v Beogradu mednarodni dvo boj v rokoborbi med reprezentan-cama Jugoslavije in Turčije. V ju-go-slovanški reprezentanci so: Vučko, Jovčkin, Mežnar, Horvat, Arsič, Šimić Grošelj, Bakaj.

Druga zmaga Dinama v Mehiki

Mexico City, 16. jul. — Zagrebški Dinamo si je večeraj priboril drugo zmago na turneji po Mehiki. Prema-gal je nogometno moštvo »Tampico« z rezultatom 2:1 (2:1). Obna gola za Dinamo je dosegel Osojnik. Dinamo se bo v nedeljo pomeril v Mexicu z »Atlantom«.

LAHKA KATEGORIJA Burkhan Pandul

SPLITSKI JADRALCI vodijo na Jadranski regati

Split, 16. julija — Letošnja ja-dranska regata se je začela 13. julija. Priredili so jo na prosti Pulj—Dubrov-nik z etapama v Zadaru in Splitu v skupni dolžini 256 morskih milj.

Na prvi etapi je tekmovalce spreml-jal slab veter, pomohi pa so imeli dež z vetrom, vidnost pa je bila zelo slaba, kar je v marsičem oteževalo plovo. Na tej etapi se je jadralnik »Obara« s lomil jabor in tako je moral odstopiti od nadaljnega tek-movanja.

Na drugi etapi Zadar—Split je ja-dralce spremljal močan maestral,

spriče česar so dosegli povprečno hitrost devet morskih milj na uro. V skupnem planu vodi po prvi in drugi etapi (Pulj — Zadar — Split) v prvi kategoriji »Zadrar« »Dalmacija« (Labud — Split) z 10,5 točkami, v drugi kategoriji vodi ja-drnica »Vesna« (Mornar — Split) s 8,5 točk, in v tretji kategoriji pa ja-drnica »Mali brodič« (Labud — Split) s 14,5 točkami.

Jutri zjutraj bodo jadralnice odpo-lovale na zadnjo etapo Split—Dubrov-nik. Z. B.

VESTI IN DOGODKI

TOUR DE FRANCE V VIII. etapi zmagal Belgijec De Bruyne

Paris, 16. julija — V osmi etapi kolesarske dirke »Tour de France« je zmagal Belgijec De Bruyne, ki je prevozil 190 km dolgo progo v času 4:27,04 s povprečno hitrostjo 42,6 km. Sedanji vrstni red: Wagtmans (Nizozemska) 43:20,07, Bobet (Francija), Koblet (Svica), De Bruyne (Bel-gija), Kühler (Svica), Forlini (Francija), De Smet (Belgija), Bauvin (Francija) itd.

SAH Puc-Preinfalk remi

Ljubljana, 16. julija — Rezultat partij VII. kola: Preinfalk : Longe remi, Cisar : Omladič 1:0, Guzel : Puc remi, Filipovič : Trampuz remi, Šiška : Grošek remi, Lovarič : Bavdek 1:0, Gabrovšek : Vošpernik remi.

Prekinjene partije s V. kola so se končale takole: Preinfalk : Puc remi, Šiška : Vošpernik 0:1, Partija Lovarič : Gabrovšek je bila ponovno prekijena.

Žensko prvenstvo Slovenije

Ljubljana, 16. julija — Danes se je začel zaključni turnir za žensko šahovsko prvenstvo Slovenije, na ka-terem sodeluje 10 šahistk, katere je žreb takole razvrstil: 1. Korban (Lj.), 2. Koren (Mrb.), 3. Lenarčič (Piran), 4. Puc (Lj.), 5. Stekar (Ajdov.), 6. Zvar-čer (Mrb.), 7. Primc (Mrb.), 8. Osterc (Lj.), 9. Lorenz (Lj.), 10. Kokol (Lj.).

Rezultati I. kola: Korban — Kokol odli., Koren — Lourenz 1:0, Lenarčič — Osterc 0:1, Puc — Bremec 1:0, Stekel — Zvarčer :0.

Inštalacijsko podjetje »Toplovod«, Ljubljana CRTOMIROVA ULICA 6 sprejme takoj v službo:

strojnega inženirja, dva strojna tehnika za projektiranje in operativno vodstvo vodovodnih in toplovodnih inštalacij,

večje število vajencev za inštalacijo vodovoda, centralne kurjave in elektrike, ključavničarstvo — in vajenca za modelno mizarstvo.

Plača po dogovoru oziroma tarifnem pravilniku. Interesenti naj se takoj javijo v sekretariatu podjetja.

Okrajni ljudski odbor Gorica

CESTITA
VSEM SVOJIM
VOLIVCEM
IN DELOVNEMU
LJUDSTVU
SIROM NASE
DOMOVINE
K PRAZNIKU
DNEVA
VSTAJE!

Ljudski odbor mestne občine v Ajdovščini

SE PRIDRUŽUJE
CESTITKAM OB
PRAZNIKU DNEVA VSTAJE
IN ŽELI SVOJIM
VOLIVCEM ČIMVEČ
USPEHOV PRI
IZGRADNJI NASE
DOMOVINE!

Trgovsko podjetje

Hubelj Ajdovščina

v svojih poslovalnicah:

**Tekstilije
Ikanina
Železnina
Jestvine
Obučar
Drogerija**

nudi svojim odjemalcem vse potrebno
blago po konkurenčnih cenah.
Vsem svojim odjemalcem
in dobaviteljem čestitamo
k prazniku
Dneva vstaje.

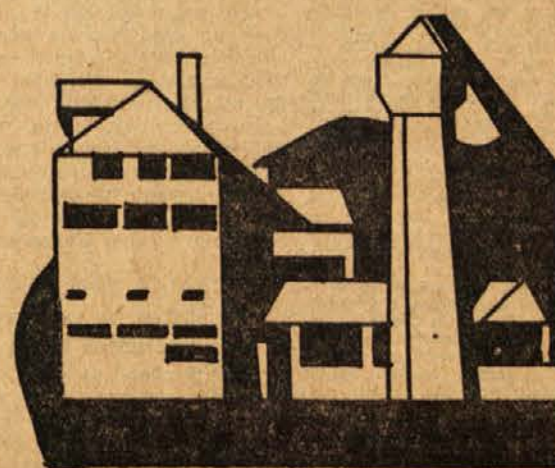
TOVARNA CEMENTA

15. SEPTEMBER

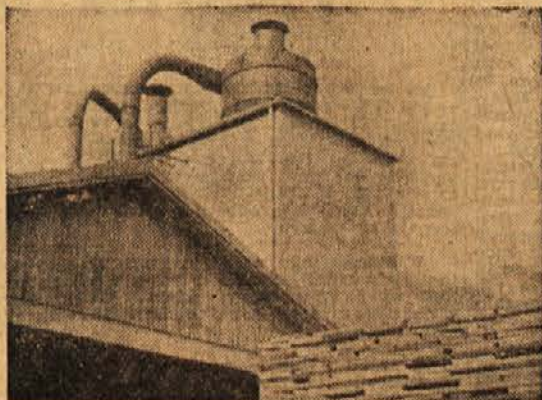
ANHOVO

čestita vsem svojim
dobaviteljem
in odjemalcem
k prazniku
Dneva vstaje

Za vse komercialne
informacije
se obračajte
na tovarno cementa
15. september
Anhovo

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE V AJDOVŠČINI

S SVOJIMI OBRATI V AJDOVŠČINI, COLU,
VIPAVI IN GOZDO MANIPULACIJO NA
PLJEŠEVICI, Z LASTNIM AVTOTRANS-
PORTOM — PROIZVAJA IN DOBAVLJA:
VSE VRSTE REZANEGA LESA, KVALI-
TETNE ZABOJE, BUKOV IN HRASTOV
PARKET, KUHINJSKE OPREME, OSTALO
SOBNO IN STAVBENO POHIŠTVO TER
VSE VRSTE GOZDNIH SORTIMENTOV

CENE NIZKE — DOBAVA PROMPTNA • VSE INFORMACIJE NA UPRAVI
LIPA, AJDOVŠČINA, TELEFON 35

OB PRAZNIKU DNEVA VSTAJE ŽELIMO VSEM POSLOVNIM ZNANCEM
ČIMVEČ USPEHOV V IZGRADNJI NASE DOMOVINE!

SPLOŠNO TRGOVSKO
PODJETJE

DAM-DAJ

ANHOVO

se pridružuje čestitkam
ostalih kolektivov z že-
ljo, da bi nas tudi vna-
prej obiskovali

Občinski
ljudski
odbor

v Kanalu
ob Sači

želi vsem svojim
volivcem in ostalemu
delovnemu ljudstvu
čimveč uspehov
ob prazniku
Dneva vstaje!

Delovnim ljudem
čestita
k ljudskemu prazniku —
22. juliju

**OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR
KOMEN**

Ob priliki Dneva vstaje čestitamo vsem našim dobaviteljem in
odjemalcem!

Mizarska zadruga Solka^{II}

Oglejte si naše izdelke in zadovoljni boste z njihovo kvaliteto

KMETIJSKA ZADRUGA V ANHOVEM

čestita vsem svojim dobaviteljem in odjemalcem k prazniku
Dneva vstaje. Obiščite naše poslovalnice, kjer boste solidno
in ceneno postreženi!

Trgovsko podjetje Vipava

čestita vsem svojim dobaviteljem in odjemalcem k prazniku
Dneva vstaje z željo, da bi še vnaprej obiskovali naše posloval-
nice, v katerih bodo po nizkih cenah tudi solidno postreženi!

Me nica

v Vipavi

čestita vsem svojim
odjemalcem k pra-
zniku Dneva vstaje

REMONTNO PODJETJE V VIPAVI

CESTITA OB
PRAZNIKU VSTAJE

KOLEKTIV

Mizarskega podjetja Senožeče

čestita k Dnevu vstaje slovenskega ljudstva!
Izdelujemo vse vrste pohištva in specialne mi-
zarske izdelke, radijske kasete itd. — Zahtevajte
ponudbe!

Želi ob Dnevu vstaje
vsem svojim poslovnim znancem
čimveč uspehov pri izgradnji
naše domovine!

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE V NOVI GORICI

Kdo ima premalo in kdo preveč besede?

K občnemu zboru okrajne obrtne zbornice v Trbovljah

Trbovlje, 16. jun.
 Ko so pred skoraj dvema mesecema na skromno obiskovanem članskem sestanku sindikalne podružnice obrtnih delavcev v Trbovljah volili delegate za občni zbor okrajne obrtne zbornice, sem dobil vtis, da so se slednjič tudi obrtni delavci iz obeh obrtnih sektorjev politično zamislili nad položajem, ki je v okrajni obrtni zbornici. Izraza ravnodušnosti je slednjič le vzkipela živa misel, da skoraj 300 članom sindikata, obrtnim delavcem, pomočnikom in vajencem vendarle ne sme biti vseeno, kako je v obrtni zbornici. Iz podatkov je namreč razvidno, da je bila okrajna obrtna zbornica po lanskem občnem zboru več ali manj zaveda zasebnih obrtnikov, ki so zasedli domala vse segrade v upravnem

odboru. Vsa nejevoljna zagrenjenost, češ zakaj bi »samo eni komandirali« v zbornici, je brez pomena, ko izvemo, da so se na lanskem občnem zboru zastopniki socialističnega obrtnega sektorja v precejšnjem številu »abstinirali«. Kdo naj potlej terja od zasebnih obrtnih mojstrov, da bi volili v zbornico predstavnike socialističnega sektorja? V primerih, kjer se v takih organih, kot so zbornice, srečujejo dva proizvodna sektorja, si je treba biti pač na jasnem, kaj je politična matematika in kaj politični račun! Čisto preprosto, če bi bili delegati socialističnega sektorja ne bili »ostali doma«, bi imel seveda socialistični sektor v zbornici več kot dovolj krepko besedo ter bi zlasti v politični rasti in veljavnosti socialistič-

nega obrtnega sektorja marsikaj imelo precej drugačno podobo.
 Če v tem primeru skušamo poiskati globlje vzroke »politične pasivnosti« članstva v socialističnem obrtnem sektorju, bi se morali predvsem pomuditi na delu sindikalne podružnice v minulih letih. Resda pa za politično delo med obrtnimi delavci, pomočniki in vajenci v obrtnih panogah vladajo posebne okolnosti. Razbiti in raztreseni so po posameznih obratih ter jih sindikalno vodstvo teže zbira in navaja k političnemu delu, k študiju ter zlasti k razpravljanju o problematiki v obeh sektorjih. Pri pomočnikih in vajencih zasebnega obrtnega sektorja pa je v marsikaterem primeru še vedno precej odločilna tudi večja ali manjša »odvisnost« od mojstra ter »bojazan pred zamero«. Eno in drugo pa napravljata človeka nekako apolitičnega, ravnodušnega. In prav to je osnovni vzrok, da so bili doslej obrtni delavci in socialistični obrtni sektor brez pomembnejše besede in vloge v okrajni obrtni zbornici. Razgibanost, ki se je v zadnjem času pojavila tudi med obrtnimi delavci, pa že kaže, da tudi delavstvo v obeh obrtnih sektorjih, združeno v enotnem sindikatu, polagoma prebela svojo apolitičnost. In prav to je edino pravilna pot v borbi za pozicije socialističnega obrtnega sektorja!

Slovenska filharmonija obiskala Jesenice

V okviru prireditev v počastitev 85-letnice Zelenzarske Jesenice je gostovala v središču Jesenicah Slov. filharmonija iz Ljubljane. Z gostovanjem na Jesenicah je zaključil orkester Slovenske filharmonije letošnjo sezono. Privedli je večerni in popoldanski koncert. Slednji je bil namenjen bolnikom in osebam Jeseniške bolnišnice. Za lep kulturni užitek so se članom orkestra in predvsem dirigentu Jakobu Cipčiju zahvalili zastopniki bolnikov in oseba. Tudi večerni koncert, prirejen v dvorani »Partizana« in namenjen članom delovnega kolektiva Zelenzarske Jesenice, je izredno lepo uspel. Navdušeno občinstvo je nagajalo nastopajočim z burnimi aplavzi. Sicer dolg program, ki je obsegal Mozartovo »Figarovo svatbo«, Hačaturjanovo »Koncert za violino in orkester« s solistom Aljmem Dermaljem in Dvořakovo »V. simfonijo: Iz onega sveta«, so nastopajoči z ozirom na izreden aplavz podali tudi z Gotovčevim »Kolom«. Zastopnik slovenske filharmonije, dirigent Jakob Cipčij, solista Aljmi Dermalji in vsi članovi orkestra zahvalili za gostovanje in jim izročili krasen šopek gorenjskih nageljnov.

nih taboriščih, od koder se jih po osvoboditvi več sto ni vrnilo domov. Prvi transporti pregnancev pa so romali v Srbijo in na Hrvaško. Tudi iz tega pregnanstva se mnogi niso več vrnili.
 Ze nekaj let po vojni se od časa do časa zbirajo posamezne skupine bivših internirancev in pregnancev in obujajo spomine na minule strahotne dni. V soboto zvečer, 17. julija, pa bodo na pobudo pripravilnega odbora imeli bivši interniranci in pregnanci ustanovni občni zbor, na katerem bodo ustanovili okrajno sekcijo v okviru Zveze borcev.

Bivši interniranci in pregnanci se bodo organizirali

Na Jesenicah in v ostalem radovljiškem okraju živi nad 2000 ljudi, ki jih je nemški vojnizem med zadnjo svetovno vojno pregнал z rodne grude in jih razkropil širom po Nemčiji ter jih »nastanil« po raznih zloglas-

Muzejske vitrine iz aluminijevih okvirov

Notranjost poslopja Stare grofije, kjer je celjski muzej in Studijska knjižnica, so letos pričeli načrtno obnavljati po obsežnem rekonstrukcijskem načrtu, ki bo povsem urešičen šele prihodnja leta. Doslej so v I. nadstropju Grofije obnovili 4 razstavne prostore, v katerih bodo sistematično razstavili muzejsko gradivo. Upravni muzej si zato prizadeva, da bi oprema bila kar najlepša in čim bolj poceni. Zato so se tudi odločili za nove vitrine, ki bodo izdelane iz litičnih aluminijevih okvirov in stekla. Sestavljene okvire bo izdelala tovarna »Impol« v Slov. Bistrici. F. K.

Kam zapelje človeka kvartanje

Pred nekaj dnevi so organi TNZ v Celju zaprli H. L., nakupovalca živine. Ta je pri raznih podjetjih dvigal denar za nakup živine, nato pa ga je zapravil pri kvartanju. Da bi prikrajšal svojo nepoštenost, je popravil odkupne bloke in navajal višje vsote, kot jih je izplačal. Doslej je ugotovljeno, da je kvartal nad 600.000 din.

Ko je pretepel mater in očima, se je obesil

V vasi Pivole v mariborskem okraju se je 23-letni Stanislav Višonik že delj časa prepiral z materjo in očimom. Dne 28. junija pa se je opil in prišel ponoči pijan domov. Spet je pretepel mater in očima, nato pa je šel iz hiše in se na skednju obesil.

Dva požara

Pred dnevi je začel goreti kozolec posestnika Jožefa Bučar v Bučni vasi v novomeškem okraju. V kozolecu je bilo veliko jedmena, detelje in drugega in je vse zgorelo. Škoda je za 300.000 din.

Mura je naplavila neznanega utopljenca

Pri vasi Gibina v ljutomerskem okraju je 12. julija Mura naplavila moško truplo, ki je moralo biti v vodi približno 14 dni. Sodni izvedenci so ugotovili, da je možki star približno 25 let. Obleden je bil v delovno obleko, bolj kmečko. Kdor bi kaj o neznanem vedel, naj javi najbližji postaji LM ali pa naj pošlje podatke na Tajništvo za notranje zadeve Ljutomer.

Pretep med delavci in lastnikom vrtljaka

Bilzu Loškega potoka v kočevskem okraju so delavci iz Dalmacije popravljali gozdno cesto. V nedeljo

BRALCI NAM PIŠEJO Ljudje bi radi več različnih revij

DPD Svoboda na Jesenicah je s pomočjo Zelenzarske otvorila javno ljudsko čitalnico, ki vzorno služi svojemu namenu. Vendar pa obiskovalci pogrešajo inozemskih časnikov. Do 1. maja jih je bilo v čitalnici na razpolago precej, sedaj jih pa žal ni opaziti. Primerno bi bilo, da bi uprave čitalnice v mejah možnosti poskrbelo za večje število strokovnih revij, za katere je na Jesenicah veliko zanimanja. Zaradi vedno večjega obiska čitalnice, bodo prostori kmalu pretisni; treba bo misliti na razširitev le-teh.

Približno 15.000 ljudi si je ogledalo razstavo v Šentvidu

Obiskovalci so izrazili željo, da bi na naslednji podobni razstavi videli tudi pohištvo, ki bi bilo ceneje, pa vendar kvalitetno

Prva velika povojna obrtna industrijska razstava v Šentvidu je zaključena. Njen gospodarski, posebno pa še političen pomen je brez dvoma velik. Pokazala je nikov, zlasti mizarjev, tapetnikov in dekoraterjev, pa tudi drugih. Na razstavi je bilo tudi opaziti, kako lahko obrtništvo z vključevanjem v socialistično družbeno ustvarjalnost vse bolj uspešno konkurira inozemski obrti.
 Velik obisk razstave pa nam obeta, da se bodo tudi za ljubljanski velesjem ljudje precej zanimali. Kljub slabemu vremenu je namreč obiskalo razstavo okrog 15.000 ljudi. Vsi so se zelo pohvalno izrazili o kvaliteti in solidnosti izdelkov, o umetniški vrednosti mnogih razstavljenih garnitur ter o estetični in organizacijski popolnosti razstave.
 Organizacija SZDL pa je v počastitev prve povojne tovrstne prireditve v Šentvidu izdala pomamreč zmožljivost industrije obrtne delavnice Ljubljane, posebno še zmožljivost in spretnost obrtne delavnice občinskega glasila »Naše delo«. V njem je več za-

popolnoma so šli v bližino vas, kjer je bil vrtljak. Med nekimi delavcem in lastnikom vrtljaka je prišlo zvečer do pretepa. Pri tem se je zbral šest delavcev in napadli so vagon, ki ga je lastnik uporabljal za stanovanje. Razbili so vrata in okna in se umaknili šele, ko so posredovali miličniki. Čez kako uro so se vrnili in vagon popolnoma razbili. Lastnik ima okrog 200.000 din škode. Organi LM so razgrajneče zaprli in jih bodo izročili javnemu tožilstvu.

Sava pa je naplavila utopljenko

Sava pa je pri Dobovi v krškem naplavila 14. julija žensko truplo. Ženska je stara 25 do 30 let, visoka 160 cm, srednje dobro razvita, okroglega obraza, temno kostanjevih las, visokega čela, rjavih oči, zobe ima zdrave. Obležena je v rdeče krilo z belimi pikami, v rjavkasto kombinžo, ki je na prsih okrašena z vezničnimi rožicami. Kdor bi o utopljenki kaj vedel, naj javi najbližji postaji LM ali pa Tajništvo za notranje zadeve.

Osební in tovorni avto sta trečila

Na cesti Ilirska Bistrica-Reka se je 10. julija zgodila prometna nesreča. Trečila sta tovorni avtomobil podjetja »Vino« iz Gorice, ki ga je šofiral D. I., in osebni avto iz Ljubljane, šofiral pa ga je O. V. Tovorni avto se je v vinom vred prevrnil pod cesto, ki je bila zelo spolzka. Poškodovan je bil tudi osebni avtomobil, njegovega šoferja in ženo pa so pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

Milijonska škoda zaradi ognja

V sežanskem okraju je 9. julija udarila strela v gospodarsko poslopje Ivana Mahničja v vasi Povirje. Ognji je povzročil za 1.000.000 din škode.
 Iz neznanega vzroka je 10. julija začelo goreti gospodarsko poslopje Mirka Miklavčičja v Studenem pri Postojni. Ognji je zajel tudi poslopje Antona Furlana. Oba imata za 3.000.000 dinarjev škode. Po vzroku požara požarjevaljevo.

Leto žitev precej zadržuje vreme. Ker je zaradi neurij žito precej poleglo, ga marsikje ne

V Socki so našli svinčeno rudo

Rudar Ivan Kolenc iz Čreško-ve pri Socki v celjskem okraju je našel svinčeno rudo v zasutem rovu v skalnatem grebenu Vranje peč v Selcah nad Socko. Na tem mestu je pred 20 leti neki Italijan iskal premog. Občinski ljudski odbor v Strmcu je obvestil o najdbi celjski okraj. Le-ta je dal 400.000 din kredita, da bi ugotovili količino rude. Najdeno rudo so raziskali in ugotovili, da je v njej 70 odstotkov svinca. Pred dnevi so začeli rov odkopavati, da bodo ugotovili, kolikšni so skladi svinčene rude. V. D.

Pogled na mičen Dol pri Hrastniku

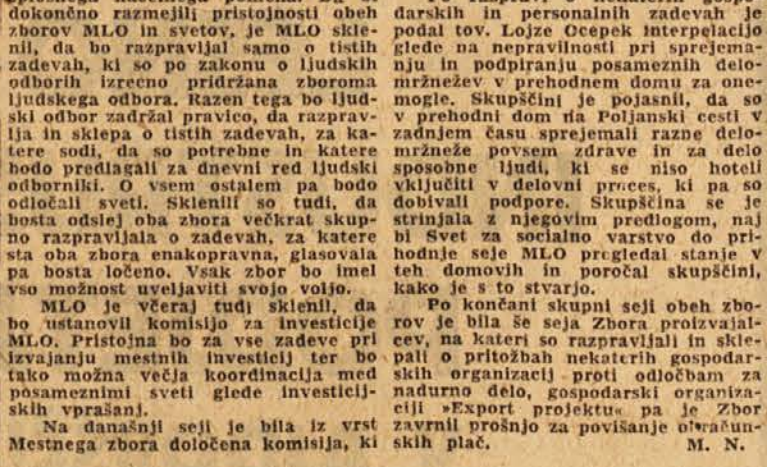
ODSLEJ BO DELOVALO VEČ SAMOSOTNIH SVETOV

Za izboljšanje administracije MLO je potrebnih nekaj sprememb pri poslovanju — Zdravi in za delo sposobni ljudje ne spadajo v domove za onemogle

Ljubljana, 16. julija — Na današnji seji sta oba zbora MLO Ljubljana po daljši razpravi sklenila, da sprejmemo dosežani sestavo svetov pri MLO na ta način, da ustanovijo poseben Svet za komunalne zadeve in gradnje ter Svet za stanovanjske zadeve, dalje poseben Svet za prostvo in poseben za kulturo, svet za zdravstvo in socialno politiko pa tudi reorganizirajo tako, da bo deloval Svet za zdravstvo in ločen Svet za socialno varstvo. Nespremenjena bi ostala Svet za gospodarstvo in Svet za notranje zadeve.
 Vzrok za to reorganizacijo je predvsem preobremenjenost z demokracizacijo in decentralizacijo je namreč prešlo na ljudske odbore toliko pristojnosti, da dosežani svetl

niso utegnili sproti reševati vseh problemov. Ker pa sedanji zakon o ljudskih odborih ne predvideva take delitve, je skupščina sklenila, da bo MLO predlagal Državnemu sekretariatu za zakonodajo LRS, naj pospeši pri Zveznem izvršnem svetu pripravo zakona o ljudskih odborih, po katerem bi imeli ljudski odbori pravico v utemeljenih primerih ustanoviti poleg v zakonu naštetih svetov še druge svete.
 V drugi točki dnevnega reda so razpravljali o podobnem primeru. Pri delu obeh zborov MLO se je nakopičilo veliko posla, da tudi tedenske seje ne zadostujejo več za reševanje tekočih zadev. Ker MLO se nima svojega statuta, ki bi točneje opredeljeval pristojnosti MLO in posameznih svetov, se dogaja, da sklepa MLO o številnih drobni zadevah, ki niso splošnega načelnega pomena. Da bi dokončno razmejili pristojnosti obeh zborov MLO in svetov, je MLO sklenilo, da bo razpravljalo samo o tistih zadevah, ki so po zakonu o ljudskih odborih izrecno pridržana zboroma ljudskega odbora. Razen tega bo ljudski odbor zadržal pravico, da razpravlja in sklepa o tistih zadevah, za katere sodi, da so potrebne in katere bodo predlagali za dnevni red ljudski odborniki. O vsem ostalem pa bodo odločili sveti. Sklenili so tudi, da bosta odslej oba zbora večkrat skupno razpravljala o zadevah, za katere sta oba zbora enakovredna, glasovala pa bosta ločeno. Vsak zbor bo imel vso možnost uveljaviti svojo voljo.
 MLO je večeraj tudi sklenilo, da bo ustanovil komisijo za investicije MLO. Pristojna bo za vse zadeve pri izvajanju mestnih investicij ter bo možna večja koordinacija med posameznimi sveti glede investicijskih vprašanj.
 Na današnji seji je bila iz vrst Mestnega zbora določena komisija, ki

je skupno s komisijo Zbora proizvajalcev vskladišča sklope obeh zborov glede povečanja participacije na dobičku za gradbeno in montažno podjetja. Na prejšnji seji sta zbora sprejela različna sklepa, danes pa sta soglasno izglasovala na predlog koordinacijske komisije, naj bi odstoj gradbeno in montažno podjetja participirala na dobičku 48%.
 Precej časa so se ljudski odborniki zadržali pri obravnavanju dosežane dela in pri predlogih za bodočo delo administracije MLO. Tu je za poslovanje sedaj 283 uslužbencev in 21 pripravnikov. Predvsem primanjkuje še strokovnega kadra. Po daljšem razpravljanju so sklenili, naj bi bili v bodoče trije dnevi v tednu namenjeni za spremljanje strank, ostali čas pa bi uslužbenci uporabili za reševanje vloženih vlog.
 Po razpravi o nekaterih gospodarskih in personalnih zadevah je podal tov. Lovro Čepek interpelacijo glede na nepravilnosti pri sprejemanju in podpiranju posameznih delovnih rešitev v prehodnem domu za onemogle. Skupščini je pojasnil, da so v prehodni dom ta Poljski čisti v zadnjem času sprejemali razne delovne rešitve, ki so jih sprejemali za delo sposobne ljudi, ki se niso hoteli vključiti v delovni proces, ki pa so dobivali podporo. Skupščina se je strinjala z njegovim predlogom, naj bi pripravi, da se socialno varstvo in prihodnje seje MLO pregledati stanje v teh domovih in poročati skupščini, kako je s to stvarjo.
 Po končani skupni seji obeh zborov je bila še seja Zbora proizvajalcev, na kateri so razpravljali in sklepal o pritožbah nekaterih gospodarskih organizacij proti odločbam za odznanje dela, gospodarski organizaciji »Export« prolektu pa je Zbor zavrnil prošnjo za povznanje obravnanskih plač. M. N.

OD VSEPOVSOD

KOČEVJE

Na kmetijsko-gozdarskem posestvu v Kočevju že tri leta izdajajo svoj časopis »Vestnik«. Namenjen je v glavnem članom in delavcem posestva, ki so po vsej Kočevski, od priveske do Broda in Smuke. V zadnji številki, že tretji letošnje leto, je poročilo upravnega odbora o gozdarstvu in kmetijstvu.

SENTJERNEJ

Minulo nedeljo je končala svoje delo skupina Geografskega inštituta iz Ljubljane, ki je raziskovala osnovno, ekonomsko in geografsko problematiko naše občine. Delo je vodilo pet asistentov Akademije znanosti in umetnosti ter ljubljanske univerze; sodelovalo je 15 slušateljev univerze. Delalo so tri sekcije: ena je raziskovala nastanek reliefa, prirodnozastvene lastnosti pokrajine, klimatske prilike, vprašanje vode in preskrbo naseli z vodo; druga sekcija je proučevala način agrarnega izkoriščanja, tretja pa se je bavila s študijem negrarnih gospodarskih panog. Događnja ekip bo Geografski inštitut izdal v posebni knjigi, ki bo važen priručnik raznih ustanov, zlasti št. M.

KRMELJ

Proizvodna v rudniku rjavega premoga Sentjanžu je v drugem tromesečju zelo nizka, zato je delavci svet sklenili, da bi tudi v nedeljo, 11. julija delali. Teža dne so rudarji nakopali delci več premoga kot običajno. Delavski svet rudnika je na zadnji seji sprejel nov tarifni prapilnik.
 »Svoboda« v Krmelju ima več kot 60 članov, ki se udeležujejo v raznih sekcijah. Posebno delavni so članje gledališke družine. Sedaj vadijo »Givni« dobilek. V njihovo ustanovila v Krmelju dokončno uvzeti tudi dom »Svobode«, ki so ga sezidali že leta 1952. Takrat so na končali je dvoranjo, v kateri je bilo že mnogo prireditvev. Sedaj bodo uvredili še knjižnico, v priležju pa nameravajo odpreti knjižnico in čitalnico.

JESENICE

Na Jesenicah bodo ob slavnostnih dneh razen velikega železarskega muzeja v stari Ruardovi graščini na Savi Savt otvorili v prostorih metalurške industrijske šole veliko zgodovinsko in urbanistično razstavo, ki bo nazorno prikazala vse dosežane in bodoče pot tega industrijskega mesta. Z bogatim zgodovinskim gradivom, maketami, slikami, dokumenti in reliefi bo prikazana zgodovina kovinskih Jesenic. Posebno razstavo bo velik relief, ki bo prikazal razvoj Zelenzarske od prvih skromnih začetkov do sedaj. Na Jesenicah in v vsem okraju se že sedaj zelo zanimajo za razstavo. Prebrivci se posebno zanimajo za bodočo urbanistično regulacijski načrt jeseniškega mesta, ki ne bo v bodoče samo industrijski center.

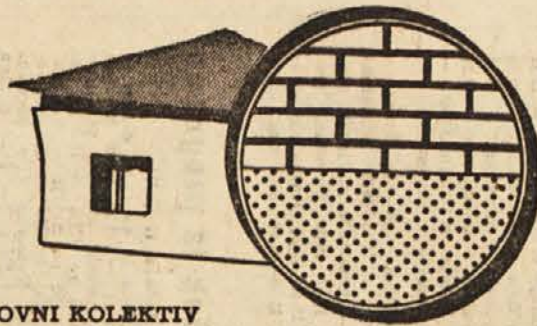
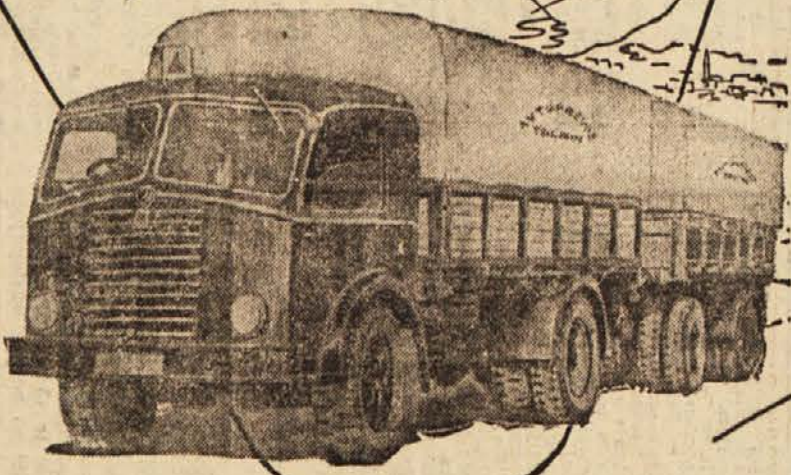

AVTOPREVOZ

S POSLOVALNICO V IDRIJI

TOLMIN

čestita vsemu delovnemu ljudstvu, kolektivom in svojim cenjenim strankam k zgodovinskemu dnevu 22. juliju, dnevu vstaje slovenskega naroda. Vse interese obveščamo, da izvršujemo prevoze z avtomobili (do 20 t nosilnosti) po vsej FLRJ in v inozemstvo po najnižjih cenah. Izvršujemo vsa popravila (generalna, srednja in servisna) na vozilih vseh znamk. Naročila sprejemamo pisмено ali telefonsko in sicer Tolmin telefonska številka 25, Idrija telefon številka 9. Poslužujte se nas, za vsa naročila se priporočamo.

DELOVNI KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA ZIDGRAD, IDRIJA

čestita vsem delovnim kolektivom in prebivalcem k zgodovinskemu prazniku Dneva vstaje — 22. juliju! Prevezujemo v delo nizke in visoke gradnje po konkurenčnih cenah!

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE IGEL KOBARID

čestita vsem delovnim kolektivom in prebivalcem k zgodovinskemu prazniku Dnevu vstaje 22. juliju.

Obveščamo vsa trgovska podjetja in tekstilne tovarne, da proizvajamo prvovrstne strojne in ročne igle vseh dimenzij kakor sedlarske, čevljar-ske, krznarske, pletilne in igle za tekstilno industrijo. Se posebno opozarjamo naše tekstilne tovarne, da bomo pričeli z redno proizvodnjo Card-igel, Gill-igel in Kamn-igel za tekstilne glavničke (česalnike). — Priporočamo se vsem dosedanjim in novim interesentom za nova naročila naših izdelkov, ki so kvalitetno boljši od uvoženih

DELOVNI KOLEKTIV ZADRUŽNEGA TRGOVSKEGA PODJETJA

planika

PROIZVAJAMO RAZNE VRSTE SIRA KAKOR: EMENTALER, GROJER, TRAPIST, EDAMC TER POZNANO TOLMINSKO MASLO. Naši izdelki so priznani in kvalitetni, zato se še nadalje priporočamo!

ČESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM K PRAZNIKU DNEVA VSTAJE!

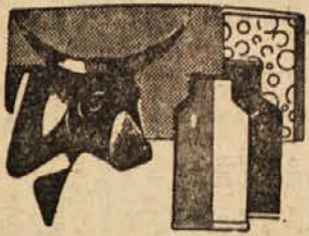

Delovni kolektiv

Mizarskega podjetja v Idriji

čestita vsem delovnim kolektivom in poslovnim podjetjem in prebivalcem k zgodovinskemu prazniku Dneva vstaje sloven. ljudstva 22. juliju! Trgovsko mrežo opozarjamo, da izdelujemo solidno pohištvo vseh vrst po zmernih cenah

Kmetijska zadruga BOVEC

čestita vsem delovnim kolektivom, zadrugam in zadržnikom k Dnevu vstaje 22. juliju! V naših poslovalnicah bomo tudi v nadalje skrbeli za kulturno postrežbo

DELOVNI KOLEKTIV SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA STANDARD TOLMIN

čestita vsem delovnim kolektivom in svojim investitorjem k prazniku 22. juliju, zgodovinskemu dnevu vstaje slovenskega naroda ★ Gradimo visoke in nizke gradnje in za to potrebne obrtniške storitve ter cementne izdelke vseh vrst iz kvalitetnega soškega gramoza in peska

REMPOD

Radio-elektro mehanično podjetje — CERKNO
čestita vsem delovnim kolektivom k prazniku vstaje 22. juliju. — Previjamo in popravljamo električne stroje in naprave, radioaparate in električne instalacije. Vsa naročila izvršujemo kvalitetno in po ugodnih cenah.

Remontno podjetje Cerkno

čestita vsem prebivalcem in delovnim kolektivom k prazniku vstaje 22. juliju! Sporočamo vsem interesentom, da izdelujemo cementne cevi, izvršujemo vsa zidarska, kovaška, vodovodna inštalaterska dela in druge remontne usluge

Delovni kolektiv Mehaničnega podjetja Bovec

čestita vsemu prebivalstvu k prazniku 22. juliju — obletnici vstaje slovenskega naroda! ★ Ob tej priložnosti sporočamo, da popravljamo vsa motorna vozila in izvršujemo ostala mehanična in kovaška dela solidno in poceni. Se priporočamo!

Gostinsko podjetje »Kanina« Bovec

čestita vsem cenjenim gostom k obletnici vstaje slovenskega ljudstva. — Sporočamo, da se je podjetje osamosvojilo. Vljudno vabimo cenjene goste, da preživijo svoj dopust v našem hotelu »Kanina« ali dependansah »Planika« in »Soča«. Ob kvalitetni prehrani in kulturni postrežbi stane dnevni pension samo 450 do 500 dinarjev. Gostom, ki ostanejo pri nas več kot 10 dni, nudimo 5-10% popusta pri dnevni ceni.

Okrajni ljudski odbor Tolmin

čestita vsem delovnim kolektivom, vsem množičnim organizacijam ter ostalemu delovnemu ljudstvu k zgodovinskemu prazniku vstaje slovenskega naroda 22. juliju! Ob tej priložnosti bomo ponovno manifestirali našo enotnost v borbi za izgradnjo socializma ★ Naj živi 22. julij, praznik vstaje slovenskega ljudstva!

Delovni kolektiv TRGOVSKEGA PODJETJA

Prekrba IDRIJA

čestita vsem kolektivom in cenjenim odjemalcem k prazniku vstaje slovenskega ljudstva — 22. juliju! Odjemalcem pa se priporočamo še za nadaljnjo naklonjenost!

KMETIJSKA ZADRUGA CERKNO

čestita vsem delovnim kolektivom, zadrugam in zadržnikom k prazniku Dneva vstaje 22. juliju!

V naših poslovalnicah odkupujemo vse kmetijske pridelke. Odkupujemo mleko, iz katerega izdelujemo kvalitetno maslo in sir. Cene konkurenčne! Vsa naročila izvršujemo takoj, tudi po dogovoru naročnika. Se priporočamo!

Delovni kolektiv Lesnega podjetja Bovec

čestita vsem delovnim kolektivom in prebivalcem k prazniku vstaje slovenskega ljudstva — 22. juliju! Izvršujemo vse vrste mizarskih del, sobno in stavbeno pohištvo, kvalitetno in po ugodnih cenah. Za naročila se toplo priporočamo!

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE MESTNI ODBOR ZVEZE BORCEV IDRIJA

Čestitamo vsem delovnim kolektivom in množičnim organizacijam k zgodovinskemu prazniku Dneva vstaje 22. juliju! S počastitvijo tega dne bomo ponovno enotno manifestirali naš skupni cilj in borbo pri graditvi socializma ter osvetlili lik padlih borcev za svobodo. ★ Slava padlim borcem za svobodo!

Delovni kolektiv

elektro-tolmin

čestita vsem delovnim kolektivom in svojim odjemalcem k prazniku Dnevu vstaje 22. juliju! Ob praznovanju tega zgodovinskega dne bomo ponovno manifestirali našo enotnost pri graditvi naše socialistične domovine, naš kolektiv pa bo tudi v bodoče skrbel za redno dobavo električnega toka svojim potrošnikom.

Trgovsko podjetje s kurivom, lesom in gradbenim materialom

čestita vsem delovnim kolektivom k zgodovinskemu prazniku vstaje slovenskega ljudstva 22. juliju! Sporočamo, da imamo vedno v zalogi dovolj kuriva, lesa, gradbenega materiala kakor tudi motorno gorivo in mazivo — po dnevnih konkurenčnih cenah. — Jamčimo, da bomo tudi v bodoče vsako naročilo hitro in točno izvršili. Naj živi praznik vstaje slovenskega ljudstva — 22. julij!

Idrija